

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติความเป็นมาของกิจการตำรวจ

กิจการตำรวจได้เริ่มปรากฏมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ แต่มิได้กำหนดชื่อเรียกกันจนกระทั่งในต้นศตวรรษที่ 19 อันเป็นระยะเริ่มแรกของการปฏิวัติอุตสาหกรรมอังกฤษต้องเผชิญกับปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ กล่าวคือมีการฆาตกรรมและการจลาจลนองเลือดทั่วไป เริ่มที่เมืองแลนแคสไชร์ (Lancashire) เป็นแห่งแรกในไมซ์ก็กลุกลามไปยังเมืองรอเทินสตอลล์ (Rawtenstall) แมนเชสเตอร์ (Manchester) นอร์ฟอล์ก (Norfolk) ลอนดอน (London) และเมืองอื่น ๆ อีกหลายเมือง (Reith, 1948) ได้มีการประกาศใช้มาตรการหลายประการรวมทั้งการใช้กำลังทหารเพื่อสกัดกั้นเหตุร้ายดังกล่าว แต่ต้องประสบความล้มเหลว (Leonard, 1951) จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2371 เซอร์โรเบิร์ตพีล (Sir Robert Peel) ได้เสนอความคิดให้การจัดตั้งตำรวจ ซึ่งมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน (Civil Police Service) สวมเครื่องแบบและผ่านการฝึกอบรมเป็นอย่างดีโดยรับสมัครจากประชาชน พีลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การตำรวจต่อสภาผู้แทน และในวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2372 ก็ปรากฏตำรวจขึ้นในกรุงลอนดอนเป็นครั้งแรก ซึ่งมีผู้แสดงท่าทีต่อต้านบ้างเหมือนกันแต่เมื่อตำรวจสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยได้เป็นผลดี ทำให้กิจการตำรวจเป็นที่ยอมรับในเวลาต่อมา (Reith, 1935) ซึ่ง Leonard (1951) กล่าวว่า ความสำเร็จของตำรวจในกรุงลอนดอนได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางและระยะ 30 ปีต่อมากิจการตำรวจก็ปรากฏทั่วไปในประเทศอังกฤษ และได้แพร่หลายไปยังยุโรปและอเมริกา

กรมตำรวจไทย ในปัจจุบันกรมตำรวจไทยจะขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้มีการวิวัฒนาการมาเป็นลำดับแบ่งออกเป็นยุคใหญ่ ๆ 3 ยุค คือ

1) การตำรวจในสมัยโบราณ

พล.ต.อ.ประเสริฐ รุจิรวงศ์ (2508) กล่าวถึงตำรวจว่า การตำรวจได้จัดขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อใดไม่อาจหาหลักฐานที่แน่นอนได้แต่หลักฐานที่ปรากฏชัดเจนว่าการตำรวจไทยเริ่ม

ปรากฏในสมัยกรุงศรีอยุธยา แผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ.1991-2031) ทรงโปรดเกล้าฯให้ตราระเบียบการปกครองบ้านเมืองเป็น 4 เหล่า เรียก จตุสดมภ์ ได้แก่ เวียง วัง คลัง นา พร้อมกันนี้ได้โปรดเกล้าฯให้มีการตำรวจขึ้นอยู่กับเวียง อันมีเจ้าพระยาจักรีวงศ์รัศมีสมุหนายก อัครมหาเสนาบดีเป็นผู้บังคับบัญชา กิจการตำรวจสมัยนั้นแบ่งออกเป็นตำรวจพระนครบาลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเมืองหลวงและตำรวจภูธร ซึ่งรักษาความสงบเรียบร้อยในต่างจังหวัด บุคคลที่จะเป็นตำรวจได้นั้นต้องคัดเลือกจากผู้มีชาติกำเนิดสืบเชื้อสายมาจากตระกูลที่ได้ทำความดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และจะต้องเป็นบุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงไว้วางพระราชหฤทัยการบังคับบัญชาตำรวจขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์เพียงพระองค์เดียว จุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดตั้งกิจการตำรวจนั้นเพื่อถวายอารักขาแด่องค์พระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อยต่อสาธารณชนนั้น เป็นความรับผิดชอบอันดับรองลงมานั้น ตำรวจในสมัยนั้นจึงถือว่ามีเกียรติสูงมาก เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท (Davivongsa, 1965)

2) ตำรวจสมัยปฏิรูป

พล.ต.ต.ธีรบุล จิตตาริษฐ์ (2510) กล่าวว่ากรมตำรวจได้วิวัฒนาการเรื่อยมาจนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นสมัยที่ประเทศไทยมีการปฏิรูปการปกครอง ตามแบบอารยประเทศ การตำรวจไทยได้วิวัฒนาการตามไปด้วยในสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริ จัดตั้งกองตำรวจขึ้นเพื่อให้เป็นเช่นเดียวกับประเทศที่เจริญแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กับตันแซมมวล โจ เซพ เบิด เอ็มส์ (Capt. Samual Joseph Bird Ames) ชาวอังกฤษ (ซึ่งภายหลังได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงรัฐภาภิบาลบัญชา) เป็นผู้วางโครงการจัดตั้งกองตำรวจสำหรับรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ตามแบบยุโรปเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2403 Capt. Ames. ได้รับสนองพระบรมราชองค์การการจัดตั้งกองตำรวจขึ้นเรียกว่า "กองโปลิส" มีกัปตันเอ็มส์ เป็นผู้บังคับบัญชาคนแรก กองตำรวจนี้เป็นกองเล็ก ๆ โดยมากจ้างพวกแขกมลายูและแขกอินเดียมาเป็นพลตำรวจ พล.ต.ต.แผ้ว ไส่ถิตพันธ์ (2506) ได้กล่าวถึงกิจการตำรวจว่าเนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในสมัยนั้นเป็นยุคที่อังกฤษ ฝรั่งเศส ปรัสเซีย และฮอลันดา กำลังแข่งขันกันล่าเมืองขึ้นในทวีปเอเชียแม้ว่าประเทศไทยจะไม่ต้องถึงกับเสียเอกราชแต่ต้องเสียแผ่นดินบางส่วนไปการจัดระเบียบการปกครอง การป้องกันประเทศเป็นส่วนใหญ่ นโยบายการตำรวจจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายการเมืองระหว่างประเทศและการทหารด้วย

พล.ต.อ.ประเสริฐ รุจิรวงศ์ (2508) ได้กล่าวถึงกิจการตำรวจ ในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงขยายงานตำรวจนครบาล โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้ Mr.A.J. Jadinic ชาวอังกฤษมาช่วยงานอีกคนหนึ่ง นอกนั้นได้ทรงจัดตั้งตำรวจขึ้นในรูปทหารโปลิส เมื่อ พ.ศ.2419 สำหรับเป็นกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาค และให้สามารถปฏิบัติงานทางทหารได้ด้วยโดยได้ทรงว่าจ้าง Mr.G. Sebau ชาวเดนมาร์ก เป็นผู้วางโครงการ ผู้บังคับบัญชาส่วนมากจะโอนมาจากทหาร ต่อมาใน พ.ศ. 2420 ได้เปลี่ยน "กองทหารโปลิส" เป็น "กรมกองตระเวนหัวเมือง" จนถึง พ.ศ.2440 ได้ทรงตั้ง "กรมตำรวจ" ขึ้นแทนโดยมี พลตรีพระยาवासเทพ (G.Sebau) เป็นเจ้ากรมตำรวจ ในระยะแรกกำลังพลใช้ตำรวจจ้าง ต่อมาเมื่อทหารได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ทางตำรวจก็ได้ขออนุมัติใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อ พ.ศ.2448 เกณฑ์คนเข้าเป็นตำรวจเช่นเดียวกัน เมื่อได้จัดตั้งกรมตำรวจขึ้นแล้ว ก็ได้ขยายงานตำรวจไปยังหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคตามลำดับ เพื่อให้มีกำลังตำรวจสำหรับป้องกันปราบปรามโจรผู้ร้าย อำนวยความร่มเย็นเป็นสุขแก่ประชาชน สรุปการดำเนินงานของกรมตำรวจส่วนภูธรได้ดังนี้

- พ.ศ. 2440 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลปราจีนบุรี
- พ.ศ. 2441 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลกรุงเก่า
- พ.ศ. 2442 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลนครชัยศรี นครราชสีมา ราชบุรี พายัพ และจัดตั้งกองตระเวนรักษาทางรถไฟสายเหนือ มีหน้าที่เช่นเดียวกับกองตระเวนทางรถไฟสายนครราชสีมา ซึ่งได้จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2437
- พ.ศ. 2443 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลอุดร นครสวรรค์ และจัดตั้งกองตระเวนรักษาทางรถไฟสายเพชรบุรี ขึ้นอีกกองหนึ่ง
- พ.ศ. 2444 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลนครศรีธรรมราช ปัตตานี พินนุโลก
- พ.ศ. 2445 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลอีสาน
- พ.ศ. 2448 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลเพชรบูรณ์
- พ.ศ. 2449 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลจันทบุรี
- พ.ศ. 2451 จัดตั้งกองตำรวจมณฑลภูเก็ต

นอกจากนั้นในส่วนเกี่ยวกับตำรวจ ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้นที่ จังหวัดนครราชสีมา ใน พ.ศ. 2444 เพื่อผลิตนายตำรวจออกมารับราชการตำแหน่งผู้บังคับหมวด

ในส่วนภูมิภาค ใน พ.ศ. 2477 ได้ย้ายมาที่ตำบลห้วยจรเข้ม้า อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งถือว่าเป็นต้นกำเนิดของโรงเรียนนายร้อยตำรวจปัจจุบัน

ทางด้านตำรวจนครบาล ได้จัดตั้งโรงเรียนพลตำรวจขึ้น ฝึกอบรมตำรวจซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ารับราชการตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร เมื่อ พ.ศ. 2450 และได้ตั้งโรงเรียนนายหมวด สำหรับฝึกอบรมผู้ที่แต่งตั้งเป็นนายร้อยตำรวจ ตำแหน่งรองสารวัตรอีกด้วย

Davivongsa (1965) ได้ให้ข้อสังเกตว่า กิจการตำรวจยุคนี้ขึ้นอยู่กับกระทรวง 2 กระทรวง คือ ตำรวจนครบาลขึ้นอยู่กับกระทรวงนครบาล ตำรวจภูธรขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะรวมเป็นกรมเดียวกันภายใต้การบังคับบัญชาของอธิบดีกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2458 ด้วยเหตุนี้กรมตำรวจ จึงถือว่าวันที่ 13 ตุลาคม ของทุกปีเป็นวันตำรวจไทยมาจนทุกวันนี้

พล.ต.ต.แผ้ว โสภติพันธ์ (2506) กล่าวว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หลักการใหญ่ของกิจการตำรวจไทย คงดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้ในรัชกาลที่ 5 จะมีการปรับปรุงบ้างเพียงเล็กน้อยกล่าวคือ ได้ขยายกิจการตำรวจภูธรไปยังหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้ว่าจ้าง Mr. Erik siamt J. Lawson ชาวอังกฤษเข้ามาช่วยวางโครงการด้านตำรวจนครบาลและได้จัดตั้งจเรตำรวจและตำรวจส่วนกลางขึ้นเพื่อช่วยเหลือตำรวจท้องที่ จเรตำรวจมีหน้าที่ตรวจราชการฝ่ายปกครอง รวมตลอดถึงระเบียบการงานในอำเภอ

พล.ต.อ.ประเสริฐ รุจิรวงศ์ (2508) กล่าวถึงการจัดตั้งตำรวจส่วนกลาง (คือที่มาของตำรวจสอบสวนกลางในปัจจุบัน) เพื่อช่วยเหลือตำรวจท้องที่ในด้านการสืบสวนสอบสวน การปราบปรามและทางวิทยากรนั้นปรากฏว่าทางตำรวจภูธรมีตำรวจกลางเป็นหน่วยช่วยเหลือ สำหรับตำรวจที่มีหน้าที่อย่างตำรวจสันติบาล ปัจจุบันเรียกว่า ตำรวจภูบาล

3) การตำรวจสมัยปัจจุบัน

หลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 กิจการตำรวจได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย ตามประกาศเสนานติกระทรวงมหาดไทย เรื่องการแบ่งส่วนราชการตำรวจ พ.ศ. 2475 กิจการตำรวจได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยงานบริหารส่วนกลางและเป็นสำนักงานบริหารของอธิบดีกรมตำรวจ มีกองขึ้นตรง 6 กอง คือ กองกลาง กองบัญชา กองโรงเรียน กองคดี กองตรวจคนเข้าเมือง กองทะเบียนกลาง

ส่วนที่ 2 คือตำรวจนครบาล

ส่วนที่ 3 คือตำรวจภูธร

ส่วนที่ 4 คือตำรวจสันติบาล ซึ่งภายหลังได้มีการปรับปรุงกิจการตำรวจเรื่อยมา เพื่อวางรากฐานตำรวจในระบอบประชาธิปไตย จนในปัจจุบันมีการแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจดังนี้ (กรมตำรวจ, 2536)

กรมตำรวจได้แบ่งส่วนราชการออกดังนี้

แบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยมี 1 หน่วย คือ

(1) หน่วยชั้นกรมตำรวจ

- สำนักงานเลขานุการกรมตำรวจ
- กองการเงิน
- กองคดี
- กองการต่างประเทศ
- กองตรวจคนเข้าเมือง
- กองวิชาการ
- งานตรวจสอบภายใน (ไม่ปรากฏใน พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการ)

แบ่งส่วนราชการออกเป็น กอง มี 10 กอง คือ

- (1) กองบัญชาการสอบสวนกลาง
- (2) กองบัญชาการตำรวจนครบาล
- (3) กองบัญชาการตำรวจภูธร 1
- (4) กองบัญชาการตำรวจภูธร 2
- (5) กองบัญชาการตำรวจภูธร 3
- (6) กองบัญชาการตำรวจภูธร 4
- (7) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- (8) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด
- (9) กองบัญชาการศึกษา
- (10) กองบัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

แบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงาน มี 10 สำนักงาน คือ

- (1) สำนักงานกำลังพล
- (2) สำนักงานตำรวจสันติบาล
- (3) สำนักงานแผนงานและงบประมาณ
- (4) สำนักงานส่งกำลังบำรุง
- (5) สำนักงานจเรตำรวจ
- (6) สำนักงานวิทยาการตำรวจ
- (7) สำนักงานแพทย์ใหญ่
- (8) สำนักงานนายตำรวจราชสำนักประจำ
- (9) สำนักงานนายตำรวจประจำสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- (10) สำนักงานที่ปรึกษาสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

หมายเหตุ หมายเลข 8-10 ไม่ปรากฏใน พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการ ฯ

แบ่งส่วนราชการออกเป็นฝ่าย มี 1 ฝ่าย คือ

- (1) ฝ่ายอำนวยการกรมตำรวจ

2.2 นโยบายในการปรับปรุงและพัฒนา สถานีตำรวจ

กรมตำรวจได้พยายามแก้ไขปัญหาในสถานีตำรวจ จึงได้กำหนดแนวนโยบายในการปรับปรุง พัฒนา สถานีตำรวจ ดังนี้ (กองวิชาการ กรมตำรวจ, 2536)

1) ให้ถือการป้องกันอาชญากรรมเป็นเป้าหมายหลัก การปราบปรามอาชญากรรม และการบริการประชาชนเป็นเป้าหมายที่จะต้องดำเนินควบคู่กันไป

2) ให้มีการจัดโครงสร้าง หน้าที่ความรับผิดชอบ ระบบวิธีปฏิบัติงานในสถานีตำรวจ เป็นมาตรฐานกลาง

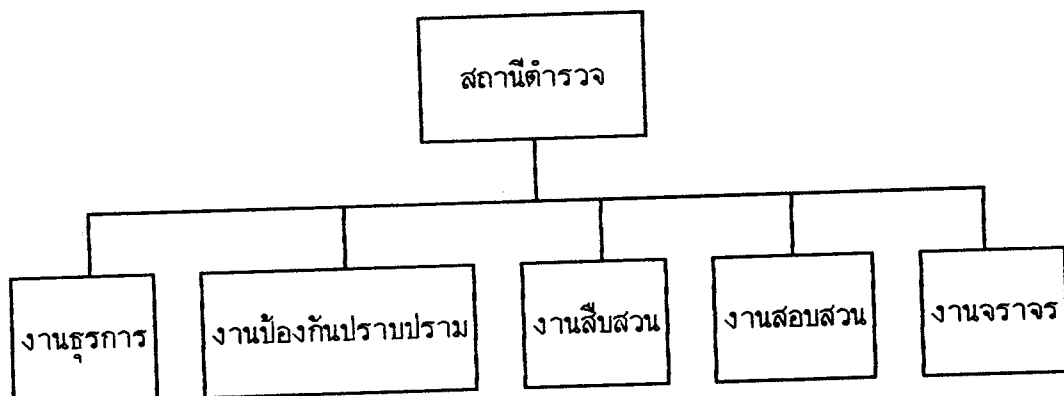
3) ให้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของตำแหน่งต่าง ๆ ในสถานีตำรวจให้ชัดเจน จากนโยบายดังกล่าวจึงเป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุง พัฒนาสถานีตำรวจ ในเรื่องการจัดองค์การและการจัดการในสถานีตำรวจ ซึ่งได้กำหนดหลักสำคัญดังนี้

2.2.1 ในส่วนของตำรวจ

- 1) เน้นการบริการด้านการรักษาความสงบสุขของประชาชน ในแง่การป้องกันอาชญากรรมโดยตรงให้มากที่สุด
- 2) เน้นให้ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูง สามารถให้บริการโดยตรงต่อประชาชนได้นาน
- 3) เน้นให้ผู้ปฏิบัติมีขอบเขตหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนและเหมาะสม
- 4) เน้นให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีคุณสมบัติความรู้ความสามารถ ความชำนาญงานที่เหมาะสมตามลักษณะงานที่แตกต่างกันในการปฏิบัติหน้าที่
- 5) เน้นให้มีการกำหนดค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 6) เน้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และเวลาพักผ่อนตามมาตรฐานสากล หรือใกล้เคียงมาตรฐานสากล
- 7) เน้นให้มีการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2.2.2 ในส่วนของประชาชน

- 1) ได้รับบริการที่มีมาตรฐานในระดับหนึ่งเท่าเทียมกัน
 - 2) สามารถรับรู้และทำความเข้าใจในรูปแบบการทำงานของตำรวจ
 - 3) มีความเข้าใจและให้การสนับสนุนการทำงานของตำรวจ
- การปรับปรุง พัฒนา สถานีตำรวจดังกล่าว ทำให้มีการจัดโครงสร้างรูปแบบการทำงานใหม่ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างรูปแบบการทำงานของสถานีตำรวจ

มีการเปลี่ยนแปลงสาระจากเดิมดังนี้

- 1) แยกงานธุรการออกจากงานปกครองป้องกัน เป็นอีกงานหนึ่งให้มีหัวหน้ารับผิดชอบ
ขึ้นตรงต่อสารวัตรใหญ่ หรือหัวหน้าสถานี
- 2) ให้สถานียังไม่ได้แยกงานจราจรออกเป็นอีกงานหนึ่งต่างหาก ก็จะแยกงานจราจร
ออกจากงานปกครองป้องกันเป็นอีกงานหนึ่งต่างหาก มีหัวหน้ารับผิดชอบขึ้นตรงต่อสารวัตรใหญ่หรือ
หัวหน้าสถานี
- 3) เปลี่ยนชื่องานปกครองป้องกันเป็นงานป้องกันปราบปราม เพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่
รับผิดชอบ
- 4) แยกงานสืบสวนออกจากงานสอบสวนเป็นคนละงาน มีหัวหน้ารับผิดชอบขึ้นตรงต่อ
สารวัตรใหญ่ หรือ หัวหน้าสถานี
- 5) งานจราจรจะรับผิดชอบเฉพาะการจัดและควบคุมจราจรเท่านั้น ส่วนการสอบสวนคดี
อุบัติเหตุจราจร จะอยู่ในความรับผิดชอบของงานสอบสวน
- 6) เดิมสารวัตรปกครองป้องกัน มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
ตำรวจทั้งสถานี ตามรูปแบบใหม่ได้กำหนดให้สารวัตรหรือรองสารวัตร ผู้เป็นหัวหน้าทีมแต่ละงาน
ต่างรับผิดชอบปกครองบังคับบัญชาเฉพาะข้าราชการตำรวจในงานของตน
- 7) เดิมมีสารวัตรสืบสวนสอบสวนเป็นหัวหน้างานเกินกว่า 1 คน ตามรูปแบบใหม่ได้
กำหนดให้สารวัตรผู้ทำหน้าที่หัวหน้างานมีเพียง 1 คน เพื่อให้เกิดเอกภาพการบังคับบัญชาถ้าลักษณะ
ปริมาณและคุณภาพของงานจำเป็นต้องมีสารวัตรหลายคนในงานนั้น สารวัตรที่เหลือก็ไม่มีฐานะเป็น
หัวหน้างาน

การปรับปรุงพัฒนาครั้งนี้นอกจากจะมีผลสำคัญ ๆ ดังกล่าวแล้ว กรมตำรวจยังมีความ
ต้องการให้สารวัตรใหญ่หรือสารวัตรหัวหน้าสถานี มีบทบาทในการบริหารงานมากขึ้นกว่าเดิม โดย
เฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการเป็นศูนย์กลาง ประสานการปฏิบัติระหว่างงานต่าง ๆ รวมตลอดทั้ง
การวินิจฉัยสั่งการให้มีการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องประสานเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้
สารวัตรใหญ่และสารวัตรสถานีตำรวจสามารถบริหารงานในสถานีตำรวจ ให้บรรลุเป้าหมายตาม
เจตนารมณ์ของกรมตำรวจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2.3 การแบ่งสถานีตำรวจภูธร แบ่งออกเป็น

- 1) สถานีตำรวจภูธรอำเภอ

2) สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ

3) สถานีตำรวจภูธรตำบล

ในการกำหนดตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบสถานีตำรวจจะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1) สถานีตำรวจที่มีหัวหน้ารับผิดชอบเป็นตำแหน่งสารวัตรใหญ่

2) สถานีตำรวจที่มีหัวหน้ารับผิดชอบเป็นตำแหน่งสารวัตร

3) สถานีตำรวจที่มีหัวหน้ารับผิดชอบเป็นตำแหน่งรองสารวัตร

ปัจจุบันสถานีตำรวจภูธรอำเภอทุกแห่ง กำหนดให้หัวหน้ารับผิดชอบเป็นตำแหน่งสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ กำหนดให้หัวหน้ารับผิดชอบเป็นตำแหน่งสารวัตรใหญ่ สารวัตร สถานีตำรวจภูธรตำบล กำหนดให้หัวหน้ารับผิดชอบเป็นตำแหน่งสารวัตรใหญ่ สารวัตร และรองสารวัตรตามลำดับ

2.3 สายการบังคับบัญชา

เนื่องจากสถานีตำรวจ แบ่งเป็น 3 ระดับ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา และสอดคล้องกับการบริหารส่วนภูมิภาค กรมตำรวจ (คำสั่งกรมตำรวจที่ 693/2528, 2528) จึงได้กำหนดสายการบังคับบัญชาของสถานีตำรวจไว้ดังนี้

ให้สถานีตำรวจภูธรตำบล อยู่ในความปกครองของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ หรือสถานีตำรวจภูธรอำเภอแล้วแต่กรณี และให้สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภออยู่ในความปกครองของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ และให้หัวหน้าหน่วยงานแต่ละระดับปกครองบังคับบัญชาหน่วยงานที่อยู่ในความปกครองของตน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

- 1) ปกครองบังคับบัญชา ควบคุมดูแลข้าราชการในความปกครองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจตลอดจนนโยบายของรัฐบาล
- 2) ตรวจสอบสถานีตำรวจในความปกครองตามระเบียบว่าด้วยการตรวจราชการ
- 3) ตรวจสอบตราควบคุมเกี่ยวกับคดี ให้ดำเนินไปด้วยความรวดเร็วอย่าให้ค้างค้ำอันจะก่อให้เกิดความล่าช้าแก่คดี ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่คู่กรณี
- 4) ตรวจสอบตราควบคุมการเงินให้ถูกต้องเรียบร้อยอยู่เสมอ
- 5) ประชุมชี้แจงข้าราชการตลอดจนข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

6) ปฏิบัติการต่าง ๆ ตามที่มีกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ มอบหมายให้มีอำนาจ และหน้าที่โดยตำแหน่ง เช่น การลงทัณฑ์ การอนุญาตให้ลา การแต่งตั้งพิจารณาบำเหน็จ เป็นต้น

7) การสั่งการ การรายงานและการเสนองานทั้งปวงให้เสนอตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ทั้งนี้ให้หมายความตลอดถึงการสั่งการตำรวจภูธรจังหวัดและการเสนอรายงานไปยังตำรวจภูธรจังหวัดด้วย

2.4 หน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจภูธร

1) ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดขอบเขตอำนาจความรับผิดชอบ และเขตพื้นที่การปกครองของหน่วยราชการตำรวจ ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2515 กำหนดไว้ดังนี้

(1) ตำรวจภูธรอำเภอมีเขตอำนาจการรับผิดชอบและพื้นที่การปกครอง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเขตพื้นที่ของอำเภอนั้น ๆ

(2) ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ มีเขตอำนาจรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามบทกฎหมายอื่น อันเกี่ยวกับความผิดในคดีอาญาในเขตอำนาจรับผิดชอบ

(3) ตำรวจภูธรตำบล มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภายในเขตพื้นที่ตำบลนั้น ๆ ตามที่กรมตำรวจกำหนดให้หรือตามประกาศจัดตั้งสถานีตำรวจภูธรของกระทรวงมหาดไทย

2) กรมตำรวจได้ออกระเบียบกรมตำรวจว่าด้วย การกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ พ.ศ. 2532 กำหนดไว้ดังนี้

(1) สถานีตำรวจภูธรอำเภอ มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดในคดีอาญาภายในเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครอง รวมตลอดถึงการรับผิดชอบในด้านการงานและการปกครองบังคับบัญชา ถัดรองลงไปจากกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด นอกจากนี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านมปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านความมั่นคงภายใน ด้านบริการสังคม ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ด้านการพัฒนา การบริหารป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อยอีกด้วย

(2) สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติเช่นเดียวกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอ เฉพาะในเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่ปกครอง

(3) สถานีตำรวจภูธรตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติเช่นเดียวกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอ เฉพาะภายในเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครอง

จากหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะเห็นว่า สถานีตำรวจภูธรจะมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยทั่วไปดังนี้

1) การป้องกัน

(1) เหตุร้าย เหตุรุนแรง ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาหรือเป็นการรบกวนความสงบสุขของประชาชน และความเรียบร้อยของสังคม

(2) การช่มเหล่ง รังแกข่มขู่ หลอกลวงประชาชนผู้อ่อนแอทั้งทางร่างกายและจิตใจ และอื่น ๆ

(3) การกระทำความผิดทางอาญา

2) การระงับและปราบปราม

3) ความรับผิดชอบภายในสถานีตำรวจภูธรตามโครงสร้างใหม่ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) งานธุรการ รับผิดชอบงานสารบรรณ งานทะเบียนพล งานการเงินและบัญชี งานงบประมาณ งานพัสดุ งานนโยบายและแผนงานจัดหาอาหารเลี้ยงผู้ต้องหา งานทะเบียนคนต่างด้าว และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(2) งานป้องกันและปราบปราม รับผิดชอบการป้องกันการระงับและปราบปราม การประชาสัมพันธ์ งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การควบคุมผู้ต้องหาในสถานี การบริการประชาชนบนสถานีที่มีได้กำหนดผู้รับผิดชอบไว้และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(3) งานสืบสวน รับผิดชอบทั้งการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ และการสืบสวนหลังเกิดเหตุ งานการข่าว และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(4) งานสอบสวน รับผิดชอบสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท การเปรียบเทียบและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน หรือตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(5) งานจราจร รับผิดชอบการจัดและควบคุมการจราจร อำนวยความสะดวกตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการจราจรและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4) **บุคลากรในสถานีดำรงวัฏ** ในสถานีดำรงวัฏแต่ละสถานี จะมีสารวัตรใหญ่ สารวัตร หรือ รองสารวัตร แล้วแต่กรณีเป็นหัวหน้ารับผิดชอบบริหารงานของสถานีดำรงวัฏ ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน
- (2) วางแผนการปฏิบัติงาน
- (3) พิจารณามอบหมายงาน
- (4) วินิจฉัยสั่งการในงานที่มีปัญหา
- (5) ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- (6) กำหนดมาตรการในการประสานงาน และควบคุมกำกับดูแลให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดจริงจัง ระหว่างงานต่าง ๆ และกับหน่วยงานอื่น
- (7) ให้คำปรึกษาแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- (8) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- (9) ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถความประพฤติ และระเบียบวินัยที่

เหมาะสม

- (10) ติดตามประสานงานและร่วมประชุมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (11) แก้ไขปัญหาข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงานของสถานี
- (12) ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่
- (13) การปฏิบัติงานของสถานีด้วยตนเอง หรือการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ตาม

ความเหมาะสม

2.5 แผนของกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวข้อง กรมตำรวจ

กระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนมหาดไทย ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2535 - 2539) โดยยึดหลัก
ในการจัดทำ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ภารกิจของทุกส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่
รับผิดชอบตามกฎหมาย

ประการที่ 2 นโยบายของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งทุกส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร รั้ววิสาหกิจ และจังหวัดยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงาน

ประการที่ 3 ทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบแนวทาง ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539)

จากหลักการดังกล่าว จึงได้กำหนดแผนหลักในแผนมหาดไทย ฉบับที่ 5 ออกเป็น 7 แผน ได้แก่

- 1) แผนจัดความยากจน
- 2) แผนรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม
- 3) แผนรักษาความมั่นคงภายใน
- 4) แผนพัฒนาการเมือง การปกครองและการบริหาร
- 5) แผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) แผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 7) แผนพัฒนาบริการพื้นฐาน

ในแผน 7 แผนดังกล่าวแล้วส่วนที่เกี่ยวกับกรมตำรวจโดยตรงได้แก่ แผนรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมและแผนรักษาความมั่นคงภายใน

2.5.1 แผนรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม

อาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง เป็นมาตรวัดระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยสถานการณ์ด้านอาชญากรรมในระยะเวลานี้จะเป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นว่า สังคมมีความสงบสุขตลอดจนประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นปัญหาอาชญากรรมยังเป็นอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่วนราชการและหน่วยงานที่รับผิดชอบทุกแห่งทุกระดับ ได้ร่วมดำเนินแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจังและต่อเนื่องด้วยการกำหนดนโยบายมาตรการ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติ เฝ้าระวังและป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีการติดต่อผลประโยชน์ผลงานบังเกิดผลในสถานการณ์ทางด้านอาชญากรรมคลี่คลายในทางที่ดีขึ้นกระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมไว้ในแผนมหาดไทยฉบับที่ 5 ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในระบบ การป้องกันและปราบปราม

ปราชญ์กรรมของรัฐ

(2) เพื่อบทบาทของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุเข้าร่วมฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้วแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนระดับหมู่บ้านตลอดจนเข้าร่วมแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ โดยการคุมความประพฤติ

(3) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยปฏิบัติ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ยาเสพติด การป้องกันและระงับอุบัติเหตุรวมทั้งในการอำนวยความสะดวก การควบคุมและฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำผิดโดยพัฒนาขีดความสามารถทั้งในด้านบุคลากรเครื่องมือเครื่องใช้ ตัวบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

2) เป้าหมาย

แผนมหาดไทยแม่บท ฉบับที่ 5 ได้กำหนดเป้าหมายของแผนไว้ดังตารางที่ 1
ตารางที่ 1 แผนมหาดไทยแม่บทฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535-2539)

เป้าหมายดำเนินการ	สภาพปัจจุบัน	เป้าหมายแผนแม่บท	
		ฉบับที่ 5 ในปีสิ้นสุดแผน	เฉลี่ยต่อปี
(1) การให้บริการและครอบคลุมพื้นที่			
- ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน			
ยาเสพติดต่อกลุ่มเป้าหมาย	1.04 ล้านคน	-	1.6 ล้านคน
- บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	120,000 คน	-	50,000 คน
(2) การลดปัญหา			
- ลดอัตราคดีอาชญากรรมและสะเทือน			
ชวัญต่อจำนวนประชากรแสนคน	28 คดีต่อแสนคน	-	30 คดีต่อแสนคน
- ลดอัตราคดีประทุษร้ายต่อชีวิต			
ร่างกายและเพศต่อจำนวน			
ประชากรแสนคน	51 คดีต่อแสนคน	-	53 คดีต่อแสนคน

77
my
m. 261
9 3

หอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

650903

25

ตารางที่ 1 แผนมหาดไทยแม่บทฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535-2539) (ต่อ)

เป้าหมายดำเนินการ	สภาพปัจจุบัน	เป้าหมายแผนแม่บท	
		ฉบับที่ 5 ในปีที่สิ้นสุดแผน	เฉลี่ยต่อปี
-ลดอัตราคดีประทุษร้ายต่อ ทรัพย์สินต่อประชากรแสนคน	83 คดีต่อแสนคน	-	93 คดีต่อแสนคน
-ลดอัตราผู้ประสบอันตราย จากจราจรทางบก	-	-	37 คนต่อแสนคน
-ลดอัตราผู้ประสบอันตราย จากการทำงานต่อจำนวนลูกจ้าง	-	-	370 คนต่อลูกจ้าง หมื่นคน
-ลดอัตราผู้ประสบอันตราย จากอัคคีภัย	-	-	2 คนต่อแสนคน
(3) การบริหาร			
-เพิ่มประสิทธิภาพการจับกุมผู้กระ ทำผิดคดีอาญาและสะเทือนขวัญ	ร้อยละ 41	-	ร้อยละ 43
-เพิ่มประสิทธิภาพการจับกุมผู้กระทำ ผิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย และเพศ	ร้อยละ 54	-	ร้อยละ 56
-เพิ่มประสิทธิภาพการจับกุมผู้กระทำ ผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	ร้อยละ 55	-	ร้อยละ 57
-เพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวย ความยุติธรรมโดยเพิ่มความ พึงพอใจการอำนวยความยุติธรรม ในหน้าที่ของ พนักงานสอบสวนและ เจ้าพนักงานปกครอง ให้สูงขึ้น	-	-	-

ตารางที่ 1 แผนมหาดไทยแม่บทฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535-2539) (ต่อ)

เป้าหมายดำเนินการ	สภาพปัจจุบัน	เป้าหมายแผนแม่บท	
		ฉบับที่ 5	เจดีย์ต่อไป
		ในปีที่สิ้นสุดแผน	
- ให้มีการศึกษาวิจัยสาเหตุและแนว ทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม	-	-	1 เรื่อง

2.5.2 แผนรักษาความมั่นคงภายใน

ในการจัดทำแผนรักษาความมั่นคงภายในของกระทรวงมหาดไทยนั้น มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญ คือ

1) วัตถุประสงค์

(1) เพื่อลดเงื่อนไขทางสังคม ความหวาดระแวง ความไม่เข้าใจกันตลอดจนเพื่อป้องกันสถานการณ์พลิกกลับของฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งจะนำไปสู่สาเหตุของสงครามปฏิวัติ

(2) เพื่อดำเนินการพัฒนา และกระจายโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจลงสู่พื้นที่เป้าหมาย เพื่อยกระดับการครองชีพ กระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นที่ห่างไกล

(3) เพื่อดำเนินการพัฒนามาตรฐานที่เป้าหมายที่มีปัญหาพิเศษ ในด้านความมั่นคง โดยมีจุดเน้นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ที่มีชาวเขา ชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่และพื้นที่ชายแดนที่ล่อแหลมอยู่ในเส้นทางรุกรานยุทธศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อให้บังเกิดความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศโดยรวม

(4) เพื่อดำเนินการควบคุมชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองชาวเขา และผู้อพยพรุ่นเก่าที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ให้อยู่อย่างสงบไม่สร้างปัญหา ทางการเมือง การปกครอง ทางสังคม เศรษฐกิจ และกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ ขณะเดียวกันให้สกัดกั้นผลักดันชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพหลบหนีเข้าเมือง และชาวเขาจากภายนอกประเทศมิให้เดินทางเข้ามาใน

ประเทศ

(5) เพื่อให้ราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปลอดภัยจากการคุกคามของกองกำลังต่างชาติ

(6) เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้มีสมรรถนะและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนและทรัพย์สิน ได้ทันต่อเหตุการณ์เมื่อมีสาธารณภัยเกิดขึ้น เพื่อลดความเสียหายและการสูญเสียให้น้อยที่สุด โดยเฉพาะให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประชาชนจะได้เตรียมพร้อมที่จะรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

2) เป้าหมาย

แผนรักษาความมั่นคงภายใน กำหนดเป้าหมายหลักเป็นภาพรวมในรูปแบบเชิงคุณภาพ เพื่อการพัฒนาในพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงและพื้นที่ตามแนวชายแดนที่อยู่ในเส้นทางรุกรทางยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญดังนี้ คือ

(1) ยุติหรือลดระดับของการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการแทรกซึมของ ผกค. ในหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อความมั่นคงและพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ลดลง เพื่อให้กลับเป็นหมู่บ้านที่ปลอดจากการคุกคามและการแทรกซึมของ ผกค. ชวก.

(2) นำการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการกระจายการบริการขั้นพื้นฐานลงสู่พื้นที่เป้าหมายเพื่อความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(3) ลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ และความขัดแย้งระหว่างชาวมุสลิมกับทางราชการ และกับชาวไทยพุทธในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้คลายความหวาดระแวงเกิดความเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

(4) ลดจำนวนผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมือง ชนกลุ่มน้อย ผู้ลี้ภัยด้านชาติพันธุ์ และชาวเขาจากนอกประเทศ และหาทางส่งกลับภูมิลำเนาเดิมหรือส่งไปประเทศที่สามให้มากขึ้นเพื่อลดภาระของรัฐบาลไทย

(5) ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนให้ประชาชน รัฐบาลได้รับประโยชน์จากการค้าขายตามแนวชายแดนมากที่สุด

(6) ฝึกอบรมและปรับปรุงประสิทธิภาพกำลังพลของผู้บังคับบัญชา สมาชิก อส. ให้มีความพร้อมในการร่วมกับฝ่ายทหารเพื่อพิทักษ์พื้นที่ในส่วนหลัง

(7) ให้ระบบการบริหารงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

เพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

(8) จัดระเบียบการปกครองชุมชนชาวเขา เข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย และกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมให้ชาวเขาอยู่อาศัยและทำกินถาวรเพื่อลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ การปลูกพืชเสพติดและการบุกรุกต้นน้ำลำธาร

(9) ลดระดับความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอันเนื่องมาจากปัญหาชายแดนต่าง ๆ

(10) ลดการสูญเสียดินแดนของไทย อันเนื่องมาจากปัญหาการกัดเซาะตลิ่งฝั่งไทยของแม่น้ำโขงระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.6 แนวทางในการปฏิบัติราชการของกรม ตำรวจ ปี 2536

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการแก่ข้าราชการมหาดไทยความหนึ่งว่า "หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยควรอย่างรวบรัดคือ การอำนวยความสะดวกแก่ทวยราษฎร์ และการอำนวยความสะดวกที่ทำอยู่นั้นอาจจำแนกเป็นประเภทงานได้เป็น 4 ด้าน คือการอำนวยความสะดวกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขและความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใส" จากแนวพระบรมราชโองการดังกล่าวแสดงว่าหน้าที่สำคัญที่สุดของกระทรวงมหาดไทย คือการอำนวยความสะดวกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งกรมตำรวจมีภารกิจและความรับผิดชอบโดยตรงในหน้าที่นี้ (กรมตำรวจ, 2536)

การบริหารงานของกรมตำรวจเพื่อบรรลุภารกิจดังกล่าวข้างต้น กรมตำรวจได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535-2539) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) และแผนมหาดไทย ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2535-2539) ในแผนฉบับนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกรมตำรวจในช่วง 5 ปี โดยแบ่งออกเป็น 5 แผนสาขา คือ แผนสาขาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แผนสาขาความมั่นคงภายใน แผนสาขาการบริการทางสังคม แผนสาขาชุมชนและมวลชนสัมพันธ์และแผนสาขาการพัฒนาการบริหาร ในแต่ละปีกรมตำรวจได้วางแผนประจำปีให้หน่วยต่าง ๆ ถือปฏิบัติอีกด้วย ในปีงบประมาณ พ.ศ.2536 กรมตำรวจเห็นว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการให้หน่วยงานต่าง ๆ ยึดถือในแนวทางเดียวกันและนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างรวดเร็วจริงจังและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถติดตามผลและตรวจสอบได้รวม 8 ประการ คือ

1) การเร่งรัดให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานีตำรวจและหน่วยงานตำรวจที่มีบริการประชาชนทั่วราชอาณาจักร โดยจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนา ปรับปรุง และสรรหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย โดยใช้หลักการให้บริการให้เสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (One stop services) และกระจายการให้บริการไปยังแหล่งชุมชนในรูปของสถานีตำรวจย่อย

หรือสถานีตำรวจเคลื่อนที่ นอกจากนั้นให้จัดและปรับปรุงบริเวณและอาคารสถานีตำรวจให้สะอาด ระเบียบเรียบร้อยงาม ให้มีการประชาสัมพันธ์และใช้หลักการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน

2) การเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอาชญากรรมที่ประชาชนกำลังเผชิญอยู่ และมีผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไป ได้แก่ คดีโจรกรรมทรัพย์สินในเคหสถาน คดีโจรกรรมรถยนต์รถจักรยานยนต์ คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ อาวุธสงคราม และอาชญากรรมตามแนวชายแดน อาวุธปืนผิดกฎหมาย มือปืนรับจ้างและผู้มีอิทธิพล โดยให้ตำรวจตระเวนชายแดนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ตลอดจนคดีที่เป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมที่รุนแรง ได้แก่ บ่อนการพนันและอบายมุขที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งให้มีการพัฒนาระบบงานควบคุมฝูงชน ให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและมีขีดความสามารถสูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือและศรัทธาในประสิทธิภาพการทำงานของตำรวจ

3) การพัฒนาสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างรวดเร็วเป็นธรรมอย่างเสมอภาคกัน โดยปรับปรุงระบบวิธีการสอบสวนให้มีประสิทธิภาพทันสมัย เพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวนให้เพียงพอกับปริมาณงานในแต่ละท้องที่ให้มีการสนับสนุนทุนเวียนการปฏิบัติงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในสถานีตำรวจนอกจากนั้นจะพัฒนาคุณภาพของพนักงานสอบสวนและผู้ช่วยของพนักงานสอบสวน โดยให้มีการฝึกอบรมอย่างทั่วถึง

4) การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกิจการตำรวจ โดยดำเนินโครงการที่มีการริเริ่มไว้แล้วต่อไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการตรวจสอบพิมพ์ลายนิ้วมืออัตโนมัติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (AFIS) โครงการปรับปรุงศูนย์ปฏิบัติการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล (C³ I) โครงการจัดระบบฐานข้อมูลอาชญากรรม (CIS) และเริ่มดำเนินการโครงการใหม่ได้แก่ โครงการตรวจเปรียบเทียบร่องรอยจากอาวุธปืนด้วยเครื่อง Bulletproof โครงการตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลโดยอาศัย DNA Fingerprints เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการสอบสวนคดีอาญา ตลอดจนพิจารณานำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของกรมตำรวจ

5) การแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมเพื่อลดภาวะเป็นพิษสิ่งสกปรกที่เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ฯ โดยจะดำเนินการอย่าง

เครื่องวัดตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง อาทิการตรวจจับรถที่ก่อให้เกิดไอเสียและเสียงดังเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดการป้องกันปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น นอกจากนี้จะให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งของทางราชการและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้บังเกิดอย่างแท้จริง เช่น การปลูกป่า การบำบัดน้ำเสีย การบำรุงรักษาสาธารณะสถาน ฯลฯ เป็นต้น

6) การพัฒนาข้าราชการตำรวจระดับโดยยึดหลักว่า การพัฒนาบุคคลเป็นการลงทุนภาครัฐประการหนึ่งซึ่งจะต้องอาศัยขบวนการฝึกอบรมเพื่อให้ข้าราชการตำรวจ มีความรู้มีความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม อันประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักหมั่นคณะและสถาบันตำรวจ จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการฝึกอบรม และกระบวนการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ใช้หลักคุณธรรมในการพิจารณาบำเหน็จความชอบ และการบรรจุแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องตลอดจนใช้แผนพัฒนากำลังพลเป็นกรอบ แนวทางในการปฏิบัติได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาในทุกระดับจะต้องกวาดขันและเสริมสร้างการรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการตำรวจให้มีความประพฤติกและระเบียบวินัยที่ดี

7) การจัดสวัสดิการให้แก่ข้าราชการตำรวจในด้านที่อยู่อาศัยจะดำเนินโครงการเคหะสงเคราะห์สำหรับข้าราชการตำรวจต่อไป ดำเนินให้ข้าราชการตำรวจได้รับเงินเพิ่มตามปริมาณคุณภาพและความเสี่ยงภัยที่เกิดจากงานที่ปฏิบัติ จัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับหาที่อยู่อาศัยยานพาหนะและอาวุธปืนเป็นของตนเอง และส่งเสริมให้ทุกหน่วยจัดสวัสดิการในรูปของสหกรณ์และรูปแบบอื่นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการตำรวจและครอบครัวอย่างทั่วถึงกัน

8) การมุ่งเน้นการกระจายอำนาจในทางบริหารจากส่วนกลางไปยังหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกรมตำรวจในระดับต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ได้แก่การแต่งตั้งโยกย้ายการพิจารณาบำเหน็จความชอบ การพิจารณาทัณฑ์ทางวินัย การอนุมัติแผนงานโครงการ เป็นต้น

2.7 ตำรวจกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นการบริหารราชการตามหลักการแบ่งอำนาจ โดยส่วนกลางแบ่งอำนาจในการบริหารราชการให้แก่ภูมิภาค คือ จังหวัดและอำเภอมีอำนาจในการ

ดำเนินกิจการในจังหวัดและอำเภอ แทนการบริหารราชการส่วนกลาง

ลักษณะของการแบ่งอำนาจให้แก่การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และงบประมาณยังขึ้นอยู่กับการบริหารราชการส่วนกลางทั้งสิ้น จึงเป็นผลให้ส่วนภูมิภาคอยู่ภายใต้การควบคุม ตรวจสอบจากส่วนกลางและส่วนกลางอาจเรียกอำนาจกลับคืนเมื่อใดก็ได้

ฐานะและบทบาทของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่วนกลางจะมอบความไว้วางใจและแบ่งอำนาจในการบริหารราชการให้เป็นไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตที่การบริหารราชการส่วนภูมิภาคพึงปฏิบัติ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้จัดระเบียบบริหารราชการออกเป็นจังหวัดและอำเภอ โดยโยงไปถึงกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ซึ่งแบ่งเขตอำเภอออกเป็นตำบลและหมู่บ้านด้วย

จากความหมายของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังกล่าวไว้ข้างต้นหากจะพิจารณาถึงตัวบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอก็คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ในส่วนที่มีบทบาทรองลงมาคือหัวหน้าส่วนราชการที่กระทรวง ทบวง กรม ส่งไปประจำอยู่ในจังหวัดหรืออำเภอ นั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามยังมีส่วนราชการอื่น ๆ ที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในส่วนภูมิภาค แต่ไม่ขึ้นการบริหารกับจังหวัดและอำเภอ คือ ข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู

ในส่วนของการตรวจ ตำรวจภูธรจังหวัด ตำรวจภูธรอำเภอ ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอและตำรวจภูธรตำบล ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ยกเว้นตำรวจภูธรในระดับ กองบัญชาการ และกองบังคับการ ถึงแม้ว่าจะมีที่ตั้งหรือเขตอำนาจหน้าที่รับผิดชอบจังหวัดและอำเภอ ก็ไม่ได้ขึ้นการบริหารราชการกับส่วนภูมิภาค ซึ่งกรมตำรวจได้ออกระเบียบว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ พ.ศ. 2532 ไว้ชัดเจนแล้ว

1) บทบาทสำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 4 กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไว้คือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หากจะพิจารณาว่าระเบียบบริหารราชการส่วนใดส่วนหนึ่งมีความสำคัญมากกว่ากันนั้นคงไม่อาจที่จะพิจารณาได้ เนื่องจากการบริหารราชการ

ทุกส่วนดังกล่าวแล้วล้วนแต่มีความสำคัญ แต่หากจะพิจารณาถึงบทบาทแล้วจะเห็นว่า การบริหารราชการส่วนภูมิภาค อันหมายถึงการบริหารราชการในระดับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งมีจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากครอบคลุมทั้งประเทศยกเว้นกรุงเทพมหานคร จึงสรุปได้ว่าทั้งพื้นที่และจำนวนประชากรการบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีบทบาทรับผิดชอบสูง และหากจะมองว่าการบริหารราชการในส่วนภูมิภาคไว้ซึ่งประสิทธิภาพแล้ว ผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศไทย ตลอดจนการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมก็必将มีความรุนแรงสูงเช่นเดียวกัน

ในส่วนที่เป็นบทบาทของตำรวจ อันได้แก่ ตำรวจภูธรซึ่งเป็นกำลังพลส่วนใหญ่ของกรมตำรวจที่กระจายกันอยู่ในส่วนภูมิภาค จึงถือว่าเป็นกลุ่มตำรวจที่มีบทบาทและความสำคัญ หากจะพิจารณาถึงภารกิจหน้าที่ของตำรวจภูธร ซึ่งรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเกือบทั้งประเทศด้วยแล้ว ตำรวจภูธรจึงมีบทบาทและความสำคัญสูงยิ่ง

2) ตำรวจภูธรจะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร

Dr. Luther Gulick (อ้างถึงในประพันธ์ สุริหาร, 2533) ได้คิดค้นหลักการบริหารหรือการทำงานที่ดี เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์การ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ ๆ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดการงบประมาณ (Budgeting) หรือ POSDCORB จะเห็นว่าหลักการบริหารงานที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การร่วมมือประสานงานกัน ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3) ปัญหาการประสานงาน

จากข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปัญหาการประสานงานหรือการบริหารราชการภายในขอบเขตของระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ในระดับจังหวัดคือระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้กำกับการ จะไม่มีปัญหา หรือหากจะมีก็น้อยมาก ทั้งนี้ก็อาจจะเกิดจากคุณลักษณะของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นสูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด ตรงกันข้ามปัญหาระหว่างนายอำเภอกับสารวัตรใหญ่หรือสารวัตร จะพบว่าปัญหาการประสานงาน หรือการทำงานร่วมกันภายใต้ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ยังมีอยู่เสมอ ๆ ซึ่งปัญหาล้วนใหญ่มักจะเกิดจากฝ่ายตำรวจซึ่งมักจะยึดถือผู้บังคับบัญชาตามสายงานที่ตนสังกัดอยู่มากกว่า ทั้งนี้ก็เนื่องจากมีช่วงการบังคับบัญชา

ที่มีความถึตั้งแต่ ตำรวจภูธรจังหวัด กองบังคับการตำรวจภูธร และกองบัญชาการตำรวจภูธร ซึ่งช่วงการบังคับบัญชาดังกล่าวอยู่ในส่วนภูมิภาค และประการสำคัญ เป็นผู้มีอำนาจในการให้คุณให้โทษมากกว่านายอำเภอ นอกจากนี้ในภาพรวมของตำรวจโดยทั่วไปแล้ว มักจะมีทัศนคติว่า การไปขึ้นการปกครองบังคับบัญชากับฝ่ายอื่นเป็นเรื่องเสียศักดิ์ศรี ซึ่งเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง เนื่องจากเป็นเรื่องที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด

4) ปัญหาการปฏิบัติงานของตำรวจ

นอกเหนือจากปัญหาในด้านการประสานงานของตำรวจภูธรอำเภอ ลงไปถึงตำรวจตำบลแล้ว ในส่วนที่เป็นทาสีใหญ่ที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรีบด่วนก็คือปัญหาความร่วมมือของประชาชนซึ่งต้องยอมรับว่าในปัจจุบันยังมีน้อยทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังมีความเข้าใจว่าการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมหรือชุมชนเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทางราชการโดยประชาชนไม่ต้องรับผิดชอบเข้าใจแต่เพียงว่าเมื่อเดือนร้อนก็แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ และขอความช่วยเหลือประชาชนยังขาดความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีที่จะต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน จากกรณีดังกล่าวกรมตำรวจได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จนถึงขั้นกำหนดเป็นแผนสาชาชุมชนสัมพันธ์ไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535 - 2539) เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสิ่งที่เป็นยอดปรารถนาที่สำคัญคือ เพื่อปลุกจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือชุมชน

นอกเหนือจากความร่วมมือจากประชาชนแล้ว ในส่วนที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อันได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากจะมองในแง่ของความขัดแย้ง หากจะมีก็ไม่รุนแรงแต่ปัญหาความร่วมมืออาจจะกล่าวได้ว่ายังไม่เท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ซึ่งน่าจะมีความสนิทสนมแนบแน่นกับฝ่ายตำรวจ แต่ก็ไม่เป็นเช่นนั้นจึงเป็นปัญหาในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจท้องที่เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเรื่องนี้มีข้อสังเกตว่าท้องที่ใด นายอำเภอ และสารวัตรใหญ่ หรือ สารวัตร มีการร่วมมือและประสานกันอย่างสนิทสนมแนบแน่นเพียงใด ความร่วมมือของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นไปอย่างดียิ่งแต่ตรงข้ามหากนายอำเภอและสารวัตรใหญ่ขัดแย้งกันรุนแรงเพียงใด ความร่วมมือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็จะมีน้อยลงเพียงนั้น

5) ปัญหาในด้านบริการประชาชนให้เสร็จสิ้น ณ จุดเดียว

จากสภาพปัญหาของตำรวจท้องที่อื่น ได้แก่ตำรวจนครบาลและตำรวจภูธร ซึ่งมีมากตาม

แต่สภาพพื้นที่ กรมตำรวจได้พยายามที่จะหาทางปรับปรุง แก้ไข ตลอดมาและในปัจจุบันได้มีข้อสรุป อันเป็นข้อยุติว่าการแก้ไขปัญหของกรมตำรวจทั้งหลายทั้งปวงจะแก้ไขได้โดย การบริหารที่สถานี ตำรวจว่าจะต้องบริการให้เสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (One stop services) อันหมายถึงให้เสร็จสิ้น ณ.สถานีตำรวจนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และถูกต้อง ชอบธรรม ซึ่งกรมตำรวจได้กำหนด เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจ ประจำปี 2536 ไว้แล้ว ตามคำสั่งกรมตำรวจ ที่ 1094/2535 ลง 6 ต.ค.2535

2.8 การศึกษาปัญหาความร่วมมือระหว่างตำรวจ กับประชาชน

คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้แต่งตั้งคณะอนุ กรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาปัญหาความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน ตามคำสั่งที่ 31/2524 ลง วันที่ 16 มิถุนายน 2524 พบว่ามีสาเหตุใหญ่ ๆ 5 ประการ คือ

1) สาเหตุจากพฤติกรรมของตำรวจเอง

สาเหตุนี้เป็นสาเหตุที่เกิดจากตัวบุคคลในกรมตำรวจเอง รวมไปถึงการบริหารงานภายในกรมตำรวจ ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการบริหารงานตำรวจ และโครงสร้างกรมตำรวจที่ไม่ทันต่อ ความเจริญของบ้านเมือง รวมทั้งระเบียบปฏิบัติที่ล้าสมัย สาเหตุข้อนี้อาจจัดได้โดยกรมตำรวจ เอง ด้วยกำลังพลเท่าที่มีอยู่และกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน สาเหตุดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 11 ข้อ ดังนี้

(1) ประชาชนต้องเสียเวลามากในการไปติดต่อราชการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การไปแจ้งความ การไปเสียค่าปรับตามใบสั่งจราจร การขอประกันตัวผู้ต้องหา เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องเสียเวลาแล้วบางครั้งประชาชนต้องพบกับความเจ็บช้ำน้ำใจจากมารยาทที่ไม่ดีงาม และความ ไม่มีน้ำใจของตำรวจบนสถานีตำรวจอีก

(2) การไปติดต่อราชการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องผ่านนายหน้าหลายต่อ ต้องเสียค่า เบี้ยนำยรายทาง ทั้งนี้เพราะระเบียบปฏิบัติและขั้นตอนของทางราชการมีมากทั้งยุ่งยากสลับซับซ้อน ประชาชนจึงมักนิยมจ้างนายหน้าให้ไปติดต่อแทนตน ตัวอย่างเช่น การไปขอใบพิกอาวุธปืนที่กอง ทะเบียน เป็นต้น

(3) เจ้าหน้าที่ตำรวจมักใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมและลึกลับ เช่น ในการตรวจจับกุมรถยนต์จอดในที่ห้ามจอด เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจับกุมเฉพาะรถยนต์ส่วนบุคคล ส่วนรถเมล์เล็กหรือ รถ 10 ล้อ กลับจอดในที่ห้ามจอดได้โดยไม่ถูกจับกุม ทำให้ประชาชนมอง ตำรวจว่า ถ้าตำรวจได้รับผลประโยชน์ตอบแทนแล้ว ตำรวจจะละเว้น ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

(4) มีกลุ่มอิทธิพลที่ผิดกฎหมายใช้ระบบให้สินบนแก่ตำรวจเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน ทำให้ตำรวจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และกลายเป็นเครื่องมือผู้มีอิทธิพล

(5) เจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายหรือบางหน่วยมีพฤติกรรมรีดไถประชาชน

(6) เจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายมีความประพฤติไม่เหมาะสมใช้กิริยาไม่สุภาพต่อประชาชน ปฏิบัติต่อเด็กและสุภาพสตรีไม่เหมาะสมการพูดจากระโชกโฮกฮาก ยกตนข่มท่าน ชอบใช้อำนาจ ช่มชู้แสดงตนเป็นนายของประชาชน ชอบแต่งกายนอกเครื่องแบบแต่งก๊นให้ตามโผล่เพื่อให้ประชาชน รู้ว่าเป็นตำรวจ หรือแต่งกายนอกเครื่องแบบไปนั่งรับประทานอาหารในร้านและส่งเสียงเอะอะ โวยวาย เปิดวิทยุรับส่งเสียงดังให้ชาวบ้านรู้ว่าเป็นตำรวจ ตำรวจบางนายไว้ผมยาวรุงรังไว้หนวด เครา สิ่งดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนหมดศรัทธาและเกลียดชังตำรวจ

(7) เจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายละเว้นหรือเฉื่อยชาในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อประชาชน มาแจ้งความมักออกไปดูสถานที่เกิดเหตุล่าช้า

(8) เจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายสนใจปฏิบัติหน้าที่เฉพาะงานหรือคดีที่มีผลประโยชน์ตอบแทนมากกว่าคดีที่ไม่มีผลประโยชน์ หรืองานที่เสี่ยงอันตราย

(9) ในบางกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแต่ส่วนทางกับความรู้สึก และความต้องการของประชาชน หรือบางกรณีกฎหมายล้าหลังกว่าความเจริญของบ้านเมือง ทำให้ ตำรวจต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น จึงขัดความรู้สึกของประชาชนส่วนใหญ่ยังผลให้ประชาชนไม่ชอบ ตำรวจ

(10) เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนที่ร่วมมือในการปราบปราม โจรผู้ร้ายดีพอ และบางกรณีตำรวจก็ไม่เก็บความลับเรื่องตัวบุคคลผู้เป็นพยานหรือสายลับให้ตำรวจ ทำให้พยานหรือสายลับได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต

(11) เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้น้อยปฏิบัติงานผิดพลาดเพราะไม่รู้กฎหมาย หรือ รู้เพียง ู ง ๓ ๒๑ ๓

2) สาเหตุจากประชาชนผิดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

ประชาชนมักผิดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการด้วยกันคือ

(1) ตำรวจปฏิบัติการตามหน้าที่แต่ขัดกับความรู้สึกของประชาชนส่วนใหญ่ที่พบเห็น เช่น ตำรวจไปจับกุมการพนันที่เล่นในงานมงคลสมรส งานอุปสมบท งานศพหรือเทศกาลตรุษจีน ปีใหม่ เป็นต้น

(2) ตำรวจปฏิบัติการตามหน้าที่และหลักวิชาการ แต่ประชาชนไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้รายใหญ่ในขณะที่เพลิงลุกไหม้อาคารหลังใดหลังหนึ่งอย่างหนักอยู่แล้ว ตามหลักวิชาการแล้วการที่จะฉีดน้ำดับไฟที่อาคารหลังนั้นย่อมไม่มีประโยชน์ใดเลย ตำรวจจึงฉีดน้ำไปที่อาคารหลังใกล้เคียงเพื่อป้องกันมิให้ลุกลามไปยังอาคารหลังอื่น ประชาชนที่พบเห็นมักไม่เข้าใจคิดว่าตำรวจได้รับเงินจ้างรางวัลจากอาคารหลังถัดไป จึงฉีดน้ำเลี้ยงแต่อาคารหลังนั้น ไม่ฉีดดับไฟอาคารที่ไฟกำลังลุกไหม้อย่างหนัก สิ่งดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายมองตำรวจในทางร้ายและผิดหวัง

(3) ในบางกรณีประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากตำรวจ แต่ไม่มีตำรวจอยู่ในบริเวณใกล้เคียงเลย แต่ในทางตรงกันข้ามบางโอกาสประชาชนไม่ต้องการตำรวจ แต่ตำรวจกลับไปปรากฏภายในที่นั้น เช่น ตำรวจนั่งคุ้ยหน้าสถานบริการหรือร้านอาหารซึ่งมักทำผิดกฎหมายอยู่เป็นประจำสร้างความอึดอัดใจและไม่พอใจให้แก่ประชาชนที่มาหาความสำราญและเจ้าของร้านค้าเป็นอย่างยิ่ง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนผิดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

(4) ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ไปนั่งเฝ้าหน้าร้านทองหรือร้านค้าเพชรพลอยหรือรับใช้นักธุรกิจ เป็นการส่วนตัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมองตำรวจว่าเป็นผู้รับใช้เฉพาะพ่อค่านายทุน หรือคนรวย ทั้ง ๆ ที่รับเงินเดือนซึ่งมาจากภาษีอากรของประชาชนทั่วไป

(5) กรณีกรรมกร หรือลูกจ้างในโรงงานประท้วงนายจ้างโดยนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องขอเพิ่มค่าแรง หรือสวัสดิการ และเจ้าของโรงงานนั้น ๆ แจ้งให้ตำรวจไปควบคุมสถานการณ์ ตำรวจมักถูกกล่าวหาว่าเข้าข้างนายทุนเจ้าของโรงงานหรือบางครั้งเมื่อเกิดขุมนุทำร้ายร่างกายกันขึ้น ตำรวจก็มักถูกกล่าวหาว่าละเว้นไม่จับกุมผู้กระทำผิด หรือบางครั้งก็กล่าวหาว่าตำรวจเป็นผู้ทำร้ายลูกจ้างเสียเอง

3) สาเหตุจากความอ่อนแอของระบบการบริหารงานและบุคลากรชั้นสูงของกรมตำรวจ ทำให้กรมตำรวจไม่อาจต้านกระแสการเมืองได้

ตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันการเมืองได้เข้าครอบคลุมกรมตำรวจอยู่เกือบตลอดเวลา เนื่องจากกรมตำรวจเป็นกรมใหญ่มีกำลังพลมาก มีอาวุธยุทโธปกรณ์ และกำลังพลที่กระจายไปทั่วประเทศรวมทั้งตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจก็เป็นตำแหน่งที่มีอิทธิพลและมีอำนาจมาก อธิบดีกรมตำรวจจึงมักจะแต่งตั้งจากผู้ที่รัฐบาลไว้นับถือเชื่อใจเท่านั้น เปลี่ยนรัฐบาลครั้งใด ตำแหน่งอธิบดีตำรวจก็มักจะต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จึงดูเหมือนว่าตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจเป็นตำแหน่งทางการเมือง ไปโดยปริยายเมื่อตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ขึ้นอยู่กับสภาพการเมือง อธิบดีตำรวจในอดีตจึงมักจะต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและของนักการเมืองซึ่งโอนเอนเปลี่ยนแปลงไปทุกครั้งที่ประเทศเปลี่ยนรัฐบาล การแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ในกรมตำรวจก็มักแก้ไขด้วยวิธีการทางการเมือง และตามวิธีการที่นักการเมืองนักขามามีได้แก้ไขด้วยหลักการบริหารงานตำรวจ (Police administration) ที่ถูกต้องเช่นที่ในอารยประเทศ กระทำ สิ่งเหล่านี้เป็นต้นเหตุทำให้กรมตำรวจไม่มีจุดยืนแน่นอนและไม่ไยดียืนข้างประชาชน หรือบางครั้งก็ทอดทิ้งประชาชนหรือเป็นศัตรูกับประชาชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้สะสมต่อเนื่องมาช้านานจนเป็นเหตุให้กรมตำรวจเต็มไปด้วยปัญหา และเป็นกรมที่บางท่านเรียกว่า "กรมอนุรักษ์นิยม" (Conservative department) เพราะไม่มีการแก้ไขปรับปรุงให้ทันกับความเจริญของบ้านเมืองเลย

4) สาเหตุจากภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม

ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำมาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สองแล้วครั้นมากระทบกระเทือนกับการขึ้นน้ำมันของกลุ่มประเทศตะวันออกกลางครั้งแล้วครั้งเล่าก็ยังทำให้ภาวะเศรษฐกิจทรุดหนักลงไปอีก การทรุดตัวของภาวะเศรษฐกิจทำให้ข้าราชการซึ่งมีรายได้จำกัดอยู่แล้ว ยิ่งต้องรัดเข็มขัดตัวเองยิ่งขึ้นไปอีก ข้าราชการหน่วยใดที่มีโอกาสและช่องทางหาผลประโยชน์ได้จากอำนาจหน้าที่ ก็แสวงหาผลประโยชน์มิชอบนั้นอย่างไม่เกรงกลัวต่อความผิด ทั้งนี้เพื่อความกินดีอยู่ดีของตนเองและครอบครัวนอกจากนี้สังคมไทยในยุคหลัง ๆ นี้มีค่านิยมไปในทางบูชายกย่องคนร่ำรวยไม่ว่าจะร่ำรวยมาได้ด้วยวิธีใดจะมีเบื้องหลังเลวทรามต่ำช้าอย่างไร หากมีเงินก็จะได้รับการยกย่องนับถือมีหน้ามีตาในสังคม ค่านิยมดังกล่าวนี้แพร่หลายเข้าไปในสังคมทุกระดับของประเทศไทย ทำให้คนเลวกลายเป็นคนดีและข้อมจิตใจคนให้หันไปบูชายกย่องคนรวยแทนคนที่มีคุณธรรมความดี

ทำให้คนเลวที่ร่ำรวยสามารถซื้อหน้าอยู่ได้ในสังคมชั้นสูงและในทางตรงกันข้ามคนดีที่ยากจนกลับเป็นคนที่ไม่ได้รับการยกย่องนับถือ และบางกรณีก็อาจถูกดูหมิ่นดูแคลนในความเป็นคนดีมีคุณธรรมเสียอีก ค่านิยมดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการบางส่วนไม่สนใจจะทำดีแต่สนใจที่จะแสวงหาผลประโยชน์เงินทองเพื่อจะได้มีผู้นำหน้าถือตาในสังคม ดำรงเป็นข้าราชการประเภทหนึ่งที่ถูกกล่าวหาว่านิยมแสวงหาความร่ำรวยโดยวิธีต่าง ๆ มากกว่าข้าราชการประเภทอื่น ๆ

(1) การนิทโทษคนชั่วแต่ไม่คุ้มครองคนดี ในหน่วยราชการทั่วไปเมื่อลูกน้องทำผิดผู้บังคับบัญชาจะหาทางช่วยเหลือให้พ้นเป็นเบา หรือใช้ช่องว่างของระเบียบกฎหมายเพื่อให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องได้รับโทษและผู้บังคับบัญชาผู้นั้นมักจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดีมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อผู้น้อยตรงกันข้ามกับผู้บังคับบัญชาที่กวัดจั้นระเบียบวินัยอยู่เสมอกลับถูกหาว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจไม่มีความโอบอ้อมอารี ไม่รักลูกน้องและมักจะได้รับความเกลียดชังจากคนในหน่วยงานนั้น ๆ จากสาเหตุนี้ทำให้ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ปล่อยปละละเลยไม่สนใจควบคุมดูแลลูกน้อง เมื่อลูกน้องกระทำผิดก็ไม่กล่าวโทษเพราะกลัวลูกน้องจะโกรธจะเกลียดเป็นเหตุให้การปกครองบังคับบัญชาหย่อนยานไว้ระเบียบวินัย ใครจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นก็หาทางช่วยเหลือสิ่งดังกล่าวนี้ทำให้ลูกน้องได้ใจและประพฤติชั่วอยู่เป็นประจำ

(2) การทุจริตและระบบให้ตำรวจช่วยเหลือตัวเอง การทุจริตเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของประเทศไทยเป็นจุดอ่อนและเงื่อนโซ่ที่ก่อให้เกิดปัญหาสารพัดในการพัฒนาประเทศ การทุจริตเป็นผลสืบเนื่องมาจากค่านิยมในการบูชาคนร่ำรวย แทนที่จะยกย่องคนดีประกอบกับวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้และค่าใช้จ่ายที่ทางราชการจ่ายให้ไม่เพียงพอกับที่ต้องจ่ายจริง สิ่งดังกล่าวทำให้ตำรวจต้องแสดงฝีมือและไม่ได้รับความเชื่อถือจากผู้บังคับบัญชา

5) สาเหตุจากทัศนคติของประชาชนที่มีต่อตำรวจอยู่เดิม

ศรัทธาที่มีต่อบุคคลใดมาก่อนย่อมเป็นผลส่งพฤติกรรมของบุคคลนั้นให้เป็นไปในทางดีเสมอ ในทางตรงกันข้ามผู้ที่สังคมไม่ชอบอยู่แล้ว การกระทำใด ๆ ซึ่งตนเองคิดว่าดีที่สุดแล้วก็อาจได้ผลเพียงเสมอตัว ยิ่งถ้าบทพ้องก็ถูกซ้ำเติมให้ได้รับความเสียหายเป็นทวีคูณ ตำรวจของทุกประเทศมีความสำคัญในความจริงข้อนี้ จึงได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตำรวจให้อยู่ในแง่ดีในสายตาของประชาชน มีตำรวจหลายประเทศบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าว ประชาชนให้ความเคารพรักและศรัทธาดำรวจในประเทศของเขา เช่น ตำรวจในประเทศอังกฤษ ญี่ปุ่น กรีก เป็นต้น

สาเหตุที่สังคมในยามปกติไม่ชอบตำรวจนั้น อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วย

กัน สถาบันครอบครัวนับว่ามีส่วนสำคัญมาก ที่ทำให้เด็กได้รับการถ่ายทอดและมีทักษะ ไม่ดีต่อตำรวจ ตั้งแต่เล็ก ๆ เช่น ผู้ใหญ่มักชอบหลอกเด็กว่า ตำรวจจะจับถ้ายังร้องไห้อยู่ หรือถ้าวิ่งเล่นริมถนน จะถูกตำรวจจับ เป็นต้น เรื่องดังกล่าวนี้ทำให้เด็กกลัวและเกลียดซึ่งตำรวจ ยิ่งบางรายตำรวจทำการจับกุมบุคคลที่เป็นญาติ พี่ น้อง พ่อ แม่ หรือ เพื่อน เด็กก็ยิ่งมีความเกรงกลัว และเกลียดซึ่งตำรวจอย่างฝังใจ และกลายเป็นความรู้สึกต่อเนื่องเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่เมื่อประสบการกระทำที่ไม่ดีของตำรวจบางนายก็ยังปักใจเชื่อว่าตำรวจเลวจริง

2.9 ปัญหาการบริหารงานระดับสถานีตำรวจ

จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การปรับปรุง การปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ นายตำรวจระดับสารวัตรใหญ่ ของกรมตำรวจ ที่โรงแรมแชงกรีลา เมื่อวันที่ 17 - 19 มีนาคม 2536 สรุปได้ดังนี้

2.9.1 การกระจายอำนาจการบริหารงานให้สถานีตำรวจ

1) ด้านบุคลากร

สภาพปัญหา

(1) การได้มาซึ่งกำลังพล สถานีตำรวจไม่สามารถที่จะกำหนดจำนวนกำลังพลที่จะได้มาเพื่อปฏิบัติราชการในสถานีได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนกำลังพล กำลังพลไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและนอกจากนั้นแล้ว กำลังพลที่หน่วยเหนือจัดสรรให้ก็ยังไม่สามารถที่จะกำหนดคุณภาพหรือคุณสมบัติได้ กำลังพลที่ได้มาบางส่วนเป็นกำลังพลที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เช่น สูงอายุ เจ็บป่วยทุพพลภาพ หรือไม่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน เป็นต้น

(2) การมอบหมายหน้าที่ สถานีตำรวจไม่สามารถมอบหมายหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดให้ทำงานที่เห็นว่าเหมาะสมได้ เนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งหรือตำแหน่งซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านั้นได้รับการแต่งตั้ง

(3) เรื่องการฝึกอบรม หน่วยปฏิบัติระดับสถานีตำรวจไม่สามารถฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้กับกำลังพลในสังกัดได้ เนื่องจากไม่มีงบประมาณในเรื่องนี้

(4) เรื่องการพิจารณาความดีความชอบ และการพิจารณาลงโทษข้าราชการตำรวจ

สถานีดารวจไม่สามารถที่จะพิจารณาความดีความชอบให้แก่ข้าราชการตำรวจในสังกัดได้โดยอิสระ ทั้งในระดับตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน เนื่องจากถูกแทรกแซงหรือกำหนดโดยหน่วยเหนือ ในเรื่องการพิจารณาทัณฑ์ก็เช่นเดียวกัน การพิจารณาลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจของสถานีดารวจนั้น ไม่เป็นที่ยุติจะต้องเสนอไปยังหน่วยเหนือ ซึ่งหน่วยเหนืออาจจะพิจารณาเพิ่มหรือลดทัณฑ์ก็ได้ ทำให้ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา ข้าราชการตำรวจเห็นว่าสารวัตรใหญ่ไม่มีความหมาย ไม่สามารถให้คนให้โทษแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้

(5) การจัดสรรค่าตอบแทนอื่น ๆ นอกจากเงินเดือน เช่น เบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก เงินล่วงเวลา ฯลฯ สถานีดารวจไม่สามารถจัดสรรให้กับกำลังพลได้ตามที่ปฏิบัติจริง (ทำงานมาก เบิกได้น้อย)

(6) ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย และการให้ข้าราชการตำรวจไปช่วยราชการสถานีดารวจหรือสารวัตรใหญ่ไม่อาจให้ความเห็นหรือเข้ามามีสิทธิ์มีเสียงในเรื่องนี้ หน่วยเหนือสามารถแต่งตั้งโยกย้าย หรือ สั่งให้ข้าราชการตำรวจไปช่วยราชการที่อื่นได้ โดยไม่ต้องสอบถามความเห็นจากผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการปฏิบัติงาน

(7) สถานีดารวจไม่สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือในเรื่องการพัฒนาคูณภาพชีวิตแก่ ข้าราชการตำรวจและครอบครัวได้เท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีการจัดงบประมาณในเรื่องนี้ไว้

แนวทางแก้ปัญหา

(1) ควรให้สถานีดารวจเสนอเหตุผลและความจำเป็นในเรื่องจำนวนบุคลากรที่จะต้อง ใช้ให้หน่วยพิจารณาและให้หน่วยเหนือจัดสรรบุคลากรให้ตามความเหมาะสมรวมทั้งกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่ต้องใช้ในแต่ละงานด้วย

(2) ควรแก้ไขระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมอบหน้าที่ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสถานีดารวจ โดยให้สารวัตรใหญ่มอบหมายหน้าที่ให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทั้งในระดับรองสารวัตรและตำรวจชั้นประทวนได้โดยอิสระ เพื่อให้สามารถจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานได้ตามความรู้ความสามารถและเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนกำลังพลในบางหน้าที่

(3) ควรมีการกำหนดจัดงบประมาณในเรื่องของการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจในระหว่างปฏิบัติราชการ (Inservice training) ไว้เพื่อให้หน่วยในระดับสถานีดารวจสามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้เอง

(4) ในการพิจารณาความดีความชอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี ควรให้สถานีดำรวจ จัดทำบัญชีได้เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับการพิจารณาบำเหน็จความชอบเกินกว่า 1 ชั้น หน่วยเหนือไม่ควรที่จะตัดทอนเปอร์เซ็นต์การขอสงวนชั้นของสถานีดำรวจเอาไว้ และไม่ควรที่จะดึงเอาเศษไปไว้กองกำลังพล กรมตำรวจ

(5) เรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย หรือการให้ข้าราชการตำรวจไปช่วยราชการในหน่วยอื่น ควรสอบถามความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับสถานีดำรวจเสียก่อนว่าจะมีความเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งโยกย้าย หรือการส่งให้ไปช่วยราชการนั้นอย่างไร และหน่วยเหนือควรจะได้รับฟังความคิดเห็นดังกล่าว

(6) ควรมีการจัดทำงานประมาณในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจ และครอบครัวไว้ เพื่อให้สถานีดำรวจสามารถนำไปบริหารได้

2) ด้านงบประมาณและการส่งกำลังบำรุง

สภาพปัญหา

(1) ปัจจุบันหน่วยในระดับสถานีดำรวจไม่ได้จัดทำงานประมาณด้วยตนเอง แม้ว่าจะได้มีการทำประมาณการใช้จ่ายประจำเสนอหน่วยเหนือเป็นประจำทุกปี แต่ข้อมูลในเรื่องการประมาณการค่าใช้จ่ายเหล่านั้น หน่วยเหนือไม่ได้นำไปพิจารณา เมื่อได้รับงบประมาณมา ก็จะใช้วิธีเฉลี่ยให้กับสถานีดำรวจต่าง ๆ โดยใช้ยอดกำลังพลหรือความสำคัญของสถานีดำรวจเป็นเกณฑ์ไม่ได้อนุมัติหรือจัดสรรตามแผนงานหรือโครงการที่สถานีดำรวจเสนอ จะเต็มวงเงินหรือถูกตัดทอนลงบางส่วนก็ตามทำให้สถานีดำรวจไม่สามารถที่จะวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้

(2) เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว สถานีดำรวจก็ไม่สามารถบริหารงบประมาณนั้นได้ด้วยตนเองการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องเสนอเรื่องขึ้นไปให้หน่วยสนับสนุนพิจารณาเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเป็นผู้อนุมัติ ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ และไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของหน่วยปฏิบัติ

(3) งบประมาณด้านสาธารณูปโภคเช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ได้รับมาไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายจริง โดยเฉพาะปัจจุบันการคิดคำนวณค่าบริการด้านสาธารณูปโภคดังกล่าวได้ใช้การคิดคำนวณในอัตราก้าวหน้า (ยิ่งใช้มาก หน่วยที่เกินต้องเสียเพิ่มมากขึ้น) ประกอบกับอัตราค่าสาธารณูปโภคที่อนุมัติไว้ในปัจจุบัน สำหรับข้าราชการตำรวจนั้นไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดปัญหาที่สถานีดำรวจจะต้องหาเงินมาจ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค

ดังกล่าวเพิ่มเติมหรือค้างบัญชีไว้ จนเป็นเหตุให้เกิดหนี้ทั้งในส่วนรวมและส่วนตัวของตำรวจ เป็นการเพิ่มภาระให้กับสถานีตำรวจและข้าราชการตำรวจ

(4) เงินทดลองราชการ สถานีตำรวจได้รับเงินทดลองจ่ายจำนวน 5,000 บาท ถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ไม่เพียงพอในการบริหารงานในกรณีเร่งด่วน แนวทางแก้ไข

(1) การเสนอของบประมาณประจำปี ให้สถานีตำรวจจัดทำแผนงานและโครงการประมาณการค่าใช้จ่ายของสถานี เสนอให้หน่วยเหนือพิจารณาและให้หน่วยเหนือนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพิจารณาจัดทำของบประมาณประจำปี

(2) การอนุมัติงบประมาณหรือการจัดสรรงบประมาณ ควรจัดสรรตามแผนงานและโครงการที่สถานีเสนอ จะจัดสรรให้เต็มวงเงินหรือตัดทอนตามความเหมาะสมเพื่อให้หน่วยสามารถบริหารงานของสถานีได้ตามแผนงานและโครงการที่เสนอไว้

(3) การจัดซื้อจัดจ้าง ควรมอบหมายอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างให้สารวัตรใหญ่สามารถดำเนินการได้เองในวงเงินที่เหมาะสม (เช่น ไม่เกิน 10,000 บาท) นอกจากนั้นแล้วควรให้หน่วยในระดับสถานีตำรวจสามารถขอยอดเงินที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละงวดงบประมาณล่วงหน้า เพื่อจะได้วางแผนการใช้จ่ายได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ฯลฯ

(4) ควรจัดสรรเงินทดลองราชการการไว้ที่สถานีตำรวจให้มากขึ้นกว่าเดิม (ประมาณ 20,000 บาท) และควรได้รับทุกสถานีตำรวจทั้งในภูธรและนครบาล เพื่อให้สารวัตรใหญ่ใช้เงินจำนวนนี้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าของหน่วยได้ และเกิดความสะดวกรวดเร็วในการเบิกจ่าย

3) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้

สภาพปัญหา

(1) ในเรื่องการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ หน่วยในสถานีตำรวจไม่ได้ดำเนินการด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะหรือการจัดหาจัดซื้อ ทำให้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับมาได้ตรงกับความต้องการ มีปริมาณไม่เพียงพอ เข้าในทำนองที่ว่า "คนซื้อไม่ได้ใช้ คนใช้ไม่ได้ซื้อ"

(2) ปัญหาเรื่องเครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ได้รับมาและใช้งานเป็นเวลายาวนานเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา จนไม่สามารถซ่อมแซมใช้งานได้ จนต้องทำจำหน่ายออกจากบัญชี แต่เรื่องดังกล่าว ไม่อยู่ในอำนาจของสารวัตรใหญ่ที่จะพิจารณาจะต้องเสนอหน่วยเกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณา

ซึ่งใช้เวลานานมาก เช่นจะทำจำหน่ายรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ก็จะต้องทำเรื่องเสนอตามลำดับชั้นจนไปถึงกองพลธิการเป็นผู้อนุมัติทำให้เกิดการขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ ในระหว่างที่รอจำหน่าย

(3) เครื่องมือเครื่องใช้ ที่เป็นครุภัณฑ์เมื่อได้รับการจัดสรรมาแล้วมีความจำเป็นจะต้องใช้วัสดุสิ้นเปลืองประกอบแต่ไม่ได้ตั้งงบประมาณสำหรับที่จะใช้วัสดุนั้น เช่น ได้รับการจัดสรรเครื่องถ่ายภาพเอกสาร แต่ไม่ได้รับการจัดสรรในเรื่องกระดาษถ่ายภาพเอกสารหรือหมึกสำหรับถ่ายภาพเอกสารหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ รวมตลอดไปถึงงบประมาณในการซ่อมบำรุง ครุภัณฑ์เหล่านั้นด้วย

แนวทางแก้ไข

(1) การจัดซื้อจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ควรให้สถานีตำรวจเป็นหน่วยที่เสนอความต้องการและคุณสมบัติของเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นและให้สถานีตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นด้วย

(2) การจำหน่ายครุภัณฑ์ซึ่งหมดสภาพการใช้งาน ควรให้สถานีตำรวจพิจารณาดำเนินการในรูปคณะกรรมการหรือลดขั้นตอนในการดำเนินการให้สั้นลงในระดับกองบังคับการหรือระดับจังหวัด

(3) ในการจัดซื้อจัดหา เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ควรให้มีการพิจารณาถึงสิ่งที่เป็นส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ส่วนควบที่จะต้องใช้กับเครื่องมือเครื่องใช้ นั้น ๆ ไปพร้อมกัน ให้มีปริมาณที่เพียงพอ

(4) การบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้อยู่ในอำนาจของสารวัตรใหญ่ที่จะพิจารณาหาบุคคลหรือห้างร้านเป็นผู้ทำการซ่อมแซม บำรุงรักษาได้ เช่น ปัจจุบันการจะตรวจหรือซ่อมแซมเครื่องมือสื่อสาร ไม่สามารถกระทำได้ทั้งในระดับสถานีหรือระดับสูงขึ้นไป จะต้องส่งเครื่องมือสื่อสารเหล่านั้นไปยังกองบังคับการสื่อสารทำการตรวจซ่อมบำรุง ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าเพราะทุกสถานีจะต้องส่งไปทำการตรวจซ่อมที่หน่วยเดียว

4) ด้านการปฏิบัติงาน

สภาพปัญหา

(1) การสั่งการงานของหน่วยเหนือไปยังสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ นั้น มีหน่วยสั่งหลายหน่วยทำให้เกิดความซ้ำซ้อน เพิ่มภาระในเรื่องการรายงานให้กับสถานีตำรวจเรื่องเดียวกันจะต้องรายงานหลายครั้ง

(2) การสั่งงานของหน่วยเหนือไม่มีความอ่อนตัว เมื่อมีการสั่งการในเรื่องใดเรื่อง

หนึ่งในเขตกองบัญชาการ กองบังคับการหรือในเขตจังหวัด ก็มักจะสั่งให้ปฏิบัติเหมือนกันหมดในทุกสถานี่ แต่ในความเป็นจริง บางสถานี่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ แต่จำเป็นจะต้องถือปฏิบัติตามคำสั่ง เช่น การตั้งชุดปฏิบัติการในการกิจเฉพาะ ในบางพื้นที่ไม่จำเป็นหรือไม่มีเหตุการณ์จะต้องตั้งชุดปฏิบัติการขึ้น ก็จะต้องดำเนินการตามคำสั่งที่หน่วยเหนือสั่งลงมา หรือแม้กระทั่งจำนวนบุคลากรในชุดปฏิบัติการต่าง ๆ มักจะมีการกำหนดจำนวนที่แน่นอน แต่สถานี่ตำรวจมีบุคลากรไม่เพียงพอ

(3) ปัญหาในเรื่องของการสั่งการให้ตำรวจหน่วยอื่นเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ของสถานี่ตำรวจ โดยที่หน่วยพื้นที่ไม่ได้ร้องขอ ทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงาน ไม่เป็นการแก้ไขปัญห แต่กลับเป็นการเพิ่มปัญหาให้แก่สถานี่ตำรวจท้องถิ่น ๆ

แนวทางแก้ไข

(1) ในการสั่งงานให้สถานี่ตำรวจปฏิบัติการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรจะสั่งตามสายการบังคับบัญชา หรือหากเป็นกรณีเร่งด่วนเมื่อมีหน่วยใดสั่งการแล้ว ควรมีการรายงานหรือแจ้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วยว่ามีการสั่งงานในเรื่องดังกล่าวแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดการสั่งงานซ้ำซ้อน

(2) การสั่งงานในเรื่องต่าง ให้สถานี่ตำรวจปฏิบัติการนั้น ให้มีความอ่อนตัวและอยู่ในดุลยพินิจของสถานี่ตำรวจว่าจะดำเนินการเช่นไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือหากไม่มีความจำเป็นที่จะดำเนินการก็อาจที่จะรายงานของดการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้

(3) การให้ตำรวจหน่วยอื่นเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ ควรให้มีการร้องขอจากสถานี่ตำรวจหรือหากมีความจำเป็นก็ควรจะให้มีการประสานให้ตำรวจท้องถิ่นได้ทราบ

2.9.2 ความประพฤตินและระเบียบวินัยที่มีผลกระทบต่อประชาชนทั้ง ในและนอกสถานี่ตำรวจ

สำหรับความประพฤตินและระเบียบวินัยที่มีผลกระทบต่อประชาชนทั้ง ในและนอกสถานี่ตำรวจนั้น แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

- 1) สภาพปัญหา
- 2) สาเหตุของปัญหา
- 3) แนวทางแก้ไขปัญหา

1) สภาพปัญหา

(1) ความประพฤติทั่วไป เช่น ใช้กริยาวาจาไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีวสันนบายมุข คบคนชั่วเป็นมิตร ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นต้น

(2) ความรับผิดชอบต่อนักที่ ขาดจิตสำนึกในหน้าที่โดยไม่ทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง หรือประเภทแบบขอไปที เช่น ผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์ ก็ให้ผู้เสียหายไปหาพยานหลักฐานมาเอง ไม่ออกไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม เป็นต้น ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย หรือละทิ้งหน้าที่

(3) ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เช่น แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ขาดความยุติธรรม

2) สาเหตุของปัญหา

(1) ตัวเจ้าหน้าที่เองเกิดจากวุฒิความรู้การศึกษาอบรม ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อนักที่เกิดจากภูมิหลังพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดจากปัญหาทางครอบครัวเกิดจากปัญหาเศรษฐกิจเกิดจากความเครียดเนื่องจากลักษณะและปริมาณงานมาก ยึดติดค่านิยมเก่า ๆ ที่ไม่ถูกต้อง

(2) ผู้บังคับบัญชาและการบังคับบัญชา ไม่กดดันเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดไม่สามารถให้คุณให้โทษได้อย่างแท้จริง ไม่มีเอกภาพในการปกครอง ขาดภาวะผู้นำ ขาดคุณธรรม

(3) จากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้รับแรงกดดันจากบุคคลภายนอก สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและมีการแข่งขันตลอดเวลา ทักษะและภาพพจน์ที่มองในเชิงลบอันเนื่องจากข่าวสารที่ผิดพลาดจากความเป็นจริง จากทัศนคติที่ไม่ดีของญาติผู้ต้องหา

3) แนวทางแก้ไข

(1) มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและจริยธรรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

(2) ผู้บังคับบัญชากดดันเอาใจใส่เรื่องระเบียบวินัยอย่างใกล้ชิดและจริงจัง

(3) สร้างขวัญและกำลังใจ โดยยิกระบบคุณธรรม (Merit System)

(4) ส่งเสริมอาชีพสุจริตเป็นอาชีพเสริมเพื่อช่วยเหลือครอบครัวตำรวจชั้นผู้น้อย

(5) การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาลังคมร่วมกัน

2.10 ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

การศึกษาทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ได้มีนักศึกษามากท่านได้ทำการศึกษาไว้ ในที่นี้ผู้วิจัยจะนำมาเสนอเพื่อประกอบการวิจัย 3 ทฤษฎี คือ

- 1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของ Abraham H. Maslow
- 2) ทฤษฎีการจูงใจ (Motivation Hygiene Theory) ของ Frederick Herzberg
- 3) ทฤษฎีจูงใจด้วยความสำเร็จ (The Achievement Motiration) ของ David McClelland

2.10.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory)

Maslow (อ้างถึงในประพันธ์ สุริหาร 2532) ได้เสนอทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยเขากล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้นเขาได้ตั้งสมมติฐานของความต้องการไว้ดังนี้

- 1) มนุษย์มีความต้องการและความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด
 - 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วเท่านั้นเป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
 - 3) ความต้องการของมนุษย์จะซับซ้อนกัน บางที่ความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองยังไม่สิ้นสุด ก็จะเกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นมา
 - 4) ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญกล่าวคือเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง
- ลำดับความต้องการของ Maslow เรียก Hierarchy of need มี 5 ลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง ดังนี้

- 1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการเพื่อความอยู่รอด เมื่อความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์จะเกิดความต้องการในสิ่งอื่นต่อไปอีก ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการ

อาหารและน้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และความต้องการทางเพศ ฯลฯ เป็นต้น

2) ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (Security of safety needs) เป็นความต้องการที่ได้รับความคุ้มครอง และความปลอดภัยทางด้านสุขภาพ ทางด้านร่างกาย ตลอดจนความมั่นคงในหน้าที่การงาน

3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social of belonging Needs) เป็นความต้องการที่จะให้สังคมหรือองค์กรยอมรับ และเห็นความสำคัญของเขาว่าเป็นสมาชิกขององค์กร ในขั้นนี้มนุษย์ต้องการเพื่อน ต้องการคบค้าสมาคม การมีครอบครัว ต้องการความรักและความเห็นใจจากเพื่อนร่วมงาน ฯลฯ ความต้องการตั้งแต่ขั้นนี้เป็นต้นไป จะเป็นความต้องการทางด้านจิตใจมากขึ้น

4) ความต้องการการยอมรับในสังคม หรือการได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem or Status needs) เป็นความต้องการอยากเด่นในสังคม ได้แก่ต้องการได้รับคำนิยมยกย่องจากผู้อื่น ต้องการความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการการยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย

5) ความต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิต (Self actualization or self realization) เป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์เป็นความต้องการที่จะได้รับทุกครั้งที่ตนปรารถนา ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองต้องการกระทำการที่เหมาะสม และดีที่สุดที่กระทำได้ความต้องการขั้นนี้กว้างขวางมาก และแตกต่างกันในแต่ละคน

แนวความคิดของ Maslow เกี่ยวกับลำดับขั้นความต้องการและการที่คนสามารถทำได้ตามความพอใจของตนเองความคิดเห็นของ Maslow คือ คนมีความต้องการที่จะใช้ความสามารถของตนให้มากที่สุดแต่ในองค์การไม่ยอมให้เขาทำเช่นนั้นได้ซึ่งแนวความคิดนี้มีอิทธิพลมากในปัจจุบัน

2.10.2 ทฤษฎีการจูงใจ (Motivation hygiene theory)

Herzberg (อ้างถึงในประพันธ์ สุริหาร, 2532) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้โดยเขาและเพื่อนได้สัมภาษณ์วิศวกรและนักบัญชีจำนวน 200 คน จากโรงงานอุตสาหกรรม 11 แห่งในบริเวณเมืองพิตสเบิร์ก มลรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยที่แยกจากกันไม่เหมือนกัน ไม่มีความสัมพันธ์กันและเป็นปัจจัยที่เกิดจากสิ่งสองพวก ปัจจัยทั้งสองอย่างมีดังนี้

1) ปัจจัยสุขอนามัยหรือปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors) ปัจจัยนี้เป็นตัวทำให้ไม่พอใจมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นแรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากภาวะการทำงาน

ได้แก่

- (1) นโยบายการบริหาร หมายถึงการทำงานซ้ำซ้อน การแก่งแย่งอำนาจและการดำเนินการที่ขาดความเป็นธรรม ตลอดจนการบริหารงานที่ไร้ประสิทธิภาพ
 - (2) วิธีการบังคับบัญชา หมายถึงผู้บังคับบัญชาขาดความรู้ความสามารถในการปกครอง มีอคติไม่ยุติธรรม รวมทั้งไม่สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการและเทคโนโลยีได้
 - (3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึงผู้บังคับบัญชาไม่มีมนุษยสัมพันธ์ วางตนสูง และไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน
 - (4) สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน หมายถึงการที่ต่างคนต่างทำงานโดยไม่คำนึงถึงมิตรภาพ การแข่งขันชิงดีชิงเด่น และการเอาตัวรอดโดยหักหลังผู้อื่น
 - (5) สภาพการทำงาน หมายถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในการทำงานไม่เหมาะสม เช่นทำเลที่ตั้งไม่ดี ไม่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงาน ปริมาณงานมีมากหรือน้อยเกินไป
- ปัจจัยสุขอนามัยนี้เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอก Herzberg เชื่อว่าไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์แต่น้อย กับแรงจูงใจของพฤติกรรมที่จะทำงาน ปัจจัยนี้จะนำไปสู่ความไม่พอใจและมีช่วยให้เกิดความพอใจมากขึ้น ปัจจัยนี้เป็นตัวกำหนดให้บุคคลมีท่าทีความรู้สึกอย่างไรต่อหน่วยงานที่เขาทำงาน
- 2) ปัจจัยแรงจูงใจหรือปัจจัยกระตุ้น (Motivation factors) ปัจจัยนี้เป็นตัวทำให้เกิดความพอใจ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับแรงจูงใจ ภายในที่เกิดจากการทำงานได้แก่
- (1) ความสำเร็จในงาน ความรู้สึกพึงพอใจและปลื้มใจในผลสำเร็จของงานเมื่อเขาได้ทำงานหรือสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ ปัจจัยนี้เน้นว่ามีความสำคัญมากที่สุด
 - (2) การยอมรับนับถือ หมายถึงการได้รับการยกย่องชมเชย ยอมรับนับถือหรือได้รับการแสดงความยินดีจากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ปัจจัยนี้มักจะเกิดขึ้นควบคู่กับความสำเร็จในงาน
 - (3) ลักษณะของงาน หมายถึงลักษณะงานที่น่าสนใจ และท้าทายความสามารถงานที่ต้องใช้ความคิด ประดิษฐ์คิดค้นหาสิ่งใหม่ ๆ แบบใหม่ทำให้เขาเกิดความพึงพอใจ
 - (4) ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาให้โอกาสแก่ผู้ทำงานได้รับผิดชอบต่อการทำงานของตนอย่างเต็มที่ ไม่จำเป็นต้องตรวจตราหรือควบคุมมากเกินไป
 - (5) ความก้าวหน้า หมายถึงการได้รับเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่งที่สูงขึ้น รวม

หมายถึง โอกาสที่จะได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการทำงาน เพื่อความเจริญก้าวหน้าในการทำงานด้วย

ปัจจัยแรงจูงใจนี้ Herzberg เชื่อว่าเป็นตัวจูงใจให้บุคคลทำงานหนักขึ้นเป็นตัวกำหนดบุคคลให้มีความรู้สึกละเอียดอ่อนต่องานที่เขาทำ ปัจจัยนี้ทำให้บุคคลเกิดความพอใจ ดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพอใจและความไม่พอใจในงาน

สิ่งสร้างความไม่พอใจงาน (Dissatisfiers or Hygiene)	สิ่งที่สร้างความพอใจในงาน (Satisfiers or Motivators)
1) นโยบายการบริหาร	1) ความสำเร็วจาน
2) วิธีการบังคับบัญชา	2) การยอมรับนับถือ
3) สัมพันธ์ภาพกับผู้นบังคับบัญชา	3) ลักษณะของงาน
4) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงาน	4) ความรับผิดชอบ
5) สภาพการทำงาน	5) ความก้าวหน้า

จากทฤษฎีของ Herzberg สรุปได้ว่า

ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors)

- 1) เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ ความพอใจและแรงจูงใจจะไม่เกิดขึ้น
- 2) เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ ความพอใจและแรงจูงใจจะเกิดขึ้น

ปัจจัยสุขอนามัยหรือปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors)

- 1) เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ ความไม่พอใจในงานที่ทำจะสูงขึ้น
- 2) เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ ความไม่พอใจในงานที่ทำจะไม่เกิดขึ้น แต่ก็

ไม่ได้เพิ่มความพอใจหรือแรงจูงใจ

2.10.3 ทฤษฎีจูงใจด้านความสำเร็จ (The Achievement Motive)

McClelland ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จสำหรับบุคคล และในระดับสังคม ซึ่งได้พบว่า สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานเมื่ออยู่ 3 ประการคือ ความต้องการความรัก อำนาจ และผลสำเร็จ ความต้องการเหล่านี้โดยทั่วไปแล้ว จะหมายถึงความ

ต้องการด้านสังคม ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการความสมหวังในชีวิต ตามทฤษฎีการจูงใจของ Maslow นั้นเอง

1) ความต้องการความรัก หมายถึงความปรารถนาที่จะสร้างเสริมและรักษาสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น ความปรารถนาที่จะให้บุคคลอื่นนิยมชมชอบ และการยอมรับนับถือของผู้อื่นด้วย

2) ความต้องการมีอำนาจ เป็นความต้องการที่จะให้คนอื่นมีพฤติกรรมตามที่ต้องการ หรือเป็นความต้องการที่จะมีอำนาจในการบังคับบัญชาและมีอิทธิพลของคนอื่น

3) ความต้องการความสำเร็จ เป็นความต้องการที่จะทำงานที่ทำนั้นประสบผลสำเร็จดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน หรือเป็นแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีกว่าเดิม และมีประสิทธิภาพสูงกว่าและมีผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

จากการศึกษา McClelland พบว่าสิ่งจูงใจสำคัญที่สุดของมนุษย์ คือความต้องการความสำเร็จ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคนเรามีความปรารถนาที่จะทำในสิ่งที่ดีกว่าความต้องการความสำเร็จนี้ McClelland ได้ให้คำจำกัดความว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อไม่ประสบผลสำเร็จ Mc. Clelland กล่าวว่าผู้มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จตัวเขาเองจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

(1) พวกเขาต้องการกำหนดเป้าหมายของพวกเขาสอง พวกเขาไม่ต้องการความเลื่อนลอย ไร้เป้าหมาย และพวกเขาต้องการควบคุมความสำเร็จในเป้าหมายมาก

(2) พวกเขาไม่กำหนดเป้าหมายที่ยากหรือง่ายต่อความสำเร็จมากเกินไปผู้มีแรงจูงใจในด้านความสำเร็จสูงต้องการเอาชนะ ดังนั้นพวกเขาจะไม่กำหนดเป้าหมายที่ยากต่อความสำเร็จมากเกินไป อย่างไรก็ตามเป้าหมายที่ง่ายต่อความสำเร็จจนเกินไปก็จะไม่ตอบสนองความพอใจของพวกเขา

(3) พวกเขาต้องการทราบผลของการปฏิบัติงานของพวกเขา ผู้มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จ ต้องการู้ว่าพวกเขาทำงานได้ดีแค่ไหน

2.11 จังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ จดกับแม่น้ำโขงซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ จดกับอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร อำเภอบ้านดุง อำเภอเพ็ญ และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออก จดอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม

ทิศตะวันตก จดอำเภopakชม จังหวัดเลย

พื้นที่จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ประมาณ 7,222.65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4.5 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นรูปเรียวไปตามลำน้ำโขง มีความกว้างจากทางทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 25 - 30 กิโลเมตร ความยาวจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก 320 กิโลเมตร

ประชากร จังหวัดหนองคายมีประชากรในปี พ.ศ.2535 จำนวน 891,612 คน

ตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย แบ่งออกเป็น 2 เขต คือ

2.11.1 ตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย ที่ทำการตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีหน่วยงานรับผิดชอบดังนี้

(1) แผนงานต่าง ๆ ส่วนกลาง 6 งาน และ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ (นปพ.)

งานธุรการและกำลังพล

งานนโยบายและแผน

งานงบประมาณและการเงิน

งานส่งกำลังบำรุงและพลาธิการ

งานสืบสวน

งานสอบสวน

(2) สภ.อ.เมืองหนองคาย

(3) สภ.อ.ท่าบ่อ

(4) สภ.อ.โพนพิสัย

- (5) สภ.อ.ศรีเชียงใหม่
- (6) สภ.อ.สังคม
- (7) สภ.ต.เวียงคุก อ.เมืองหนองคาย
- (8) สภ.ต.บ้านเดื่อ อ.เมืองหนองคาย
- (9) สภ.ต.เซิม อ.โพนพิสัย
- (10) สภ.ต.โพธิ์ตาก อ.ศรีเชียงใหม่
- (11) สภ.ต.นาจั่ว อ.สังคม
- (12) สภ.ต.เหล่าต่างคำ อ.โพนพิสัย (มีรอง สว.เป็น ทน.สภ.ต.ไม่มีอำนาจ

สอบสวน)

2.11.2 ดำรวจจกรจังหวัดหนองคายเขต 2 มีที่ทำการตั้งอยู่อำเภอบังกาฬ จังหวัดหนองคาย มีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ

- (1) แผนกต่าง ๆ ส่วนกลาง 6 งาน
 - งานธุรการและกำลังพล
 - งานนโยบายและแผน
 - งานงบประมาณและการเงิน
 - งานส่งกำลังบำรุงและพลาธิการ
 - งานสืบสวน
 - งานสอบสวน
- (2) สภ.อ.บังกาฬ
- (3) สภ.อ.โซพิสัย
- (4) สภ.อ.พรเจริญ
- (5) สภ.อ.เซกา
- (6) สภ.อ.ปากคาด
- (7) สภ.อ.บึงโขงหลง
- (8) สภ.กิ่ง อ.ศรีวิไล
- (9) สภ.กิ่ง อ.บุ่งคล้า
- (10) สภ.ต.หอคำ อ.บังกาฬ

(11) สภ.ต.ดอนหญ้านาง อ.พรเจริญ

(12) สภ.ต.เหล่าต่างคำ อ.บึงโขงหลง

(13) สภ.ต.โสกกาม อ.เซกา มีระดับรอง สว.เป็น พน.สภ.ต.ไม่มีอำนาจสอบสวน

2.11.3 อัตรากำลังพล มีดังนี้

1) สัญญาบัตร อัตราอนุญาต 265 อัตรา ตัวคนจริง 153 คน อัตราว่าง 103 อัตรา

2) ชั้นประทวน - พลตำรวจ อัตราอนุญาต 1,990 อัตรา ตัวคนจริง 1,433 คน

อัตราว่าง 557 อัตรา

2.11.4 สถิติอาชญากรรมในจังหวัดหนองคาย

(1) สถิติคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 มีคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา เกิดขึ้น 25 ราย จับกุม 13 ราย ปล้นทรัพย์ 4 ราย จับ 4 ราย ชิงทรัพย์ 4 ราย จับ 2 ราย วางเพลิง 3 ราย จับ 2 ราย

(2) สถิติคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและเพศ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 มีคดีฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา เกิดขึ้น 12 ราย จับ 5 ราย พยายามฆ่าเกิด 16 ราย จับ 10 ราย ทำร้ายร่างกาย 77 ราย จับ 61 ราย ช่มชู้กระทำความผิด 15 ราย จับ 11 ราย

(3) สถิติการโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 เกิดขึ้น 37 ราย จับกุมได้ 14 ราย

(4) สถิติคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 ลักทรัพย์ เกิด 203 ราย จับ 130 ราย กรรโชกทรัพย์ เกิด 2 ราย จับ 1 ราย ปล้นทรัพย์เกิด 3 ราย จับ 3 ราย ชิงทรัพย์ไม่บาดเจ็บ เกิด 4 ราย จับ 2 ราย รับของโจร 25 ราย จับ 22 ราย ทำให้เสียทรัพย์ เกิด 12 ราย จับ 10 ราย

(5) สถิติการจับกุมสินค้าหนีภาษีตามแนวชายแดน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 จับได้ 41 รายผู้ต้องหา 16 คน คิดเป็นมูลค่า 612,813 บาท

(6) สถิติปราบปรามอาชญากรรม อาวุธสงครามและวัตถุระเบิด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 อาวุธปืนธรรมดา จับ 68 ราย ได้ผู้ต้องหา 76 คน อาวุธปืนสงคราม จับ 6 ราย ได้ผู้ต้องหา 4 คน วัตถุระเบิด จับ 3 ราย ได้ผู้ต้องหา 3 คน

(7) ข้อมูลปราบปรามการกระทำผิด พ.ร.บ.ป่าไม้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535

ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2535 จับกุมผู้กระทำความผิดได้ 172 ครั้ง ได้ผู้ต้องหา 111 คน

(8) สถิติคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535 การบันทึกทั่วไป จับ 716 ราย ผู้ต้องหา 2,921 คน การบันทึกสลากกินรวบ จับ 641 ราย ผู้ต้องหา 758 คน ยาเสพติด 522 ราย ผู้ต้องหา 861 คน ปราบการค้าประเวณี 72 ราย ผู้ต้องหา 72 คน

2.11.5 สภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ยาวไปตามลำน้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำกั้นพรมแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่มีดังนี้

(1) ปัญหาอาชญากรรม ได้แก่การค้ายาเสพติดให้โทษปัจจุบันมีการลักลอบนำฝิ่น กัญชาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาในประเทศไทยตามแนวชายแดนด้านจังหวัดหนองคายเป็นจำนวนมากเพื่อส่งไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศและส่งต่อไปยังต่างประเทศคาดว่าในอนาคตข้างหน้าพื้นที่จังหวัดหนองคายจะเป็นเส้นทางผ่านในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้โทษประเภท กัญชา ฝิ่น และเป็นเส้นทางลักลอบนำออกยาเสพติดประเภท เฮโรอีน ยาม้า

(2) การลักลอบเข้าเมือง เนื่องจากประชาชนชาวไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีรูปร่างลักษณะตลอดทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ และการพูดจาคล้ายคลึงกัน ประชาชนทั้งสองประเทศมีการลักลอบข้ามไปมาหาสู่กันเป็นประจำมีบางส่วนที่เข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ส่วนใหญ่จะลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมายการปราบปรามจับกุมการลักลอบเข้าเมืองกระทำได้ยาก เนื่องจากมีคนไทยคอยให้การช่วยเหลือ บางรายเมื่อลักลอบเข้ามาแล้วก็จะก่ออาชญากรรมขึ้น แล้วหลบหนีข้ามไปยังฝั่งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บางเข้ามาแล้วก็จะประกอบอาชีพอยู่ในประเทศไทยตามจังหวัดต่าง ๆ ตามแต่โอกาสจะอำนวย

2.11.6 อุปสรรคในการป้องกันปราบปราม มีดังนี้

(1) พื้นที่ตามแนวชายแดนสะดวกต่อการลักลอบนำยาเสพติดให้โทษเข้า-ออกประเทศ เนื่องจากพื้นที่มีความยาวตามลำน้ำโขง ช่องทางในการเดินทางเข้า-ออกกระทำได้ดีตลอดแนวชายแดน ทำให้กำลังเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจตราป้องกันปราบปรามได้ทั่วถึงตลอดเวลา

(2) ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร น้ำมันเชื้อเพลิงไม่เพียงพอ

(3) เมื่อคนลาวเข้ามาก่ออาชญากรรมขึ้นในพื้นที่ แล้วหลบหนีไปยังฝั่งประเทศสาธารณ

รัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแล้วไม่สามารถติดตามจับกุมได้เพราะ ไม่มีสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน

2.12 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีดังนี้

ร.ต.ต. พลสวัสดิ์ ลาลาก (2513) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของตำรวจเกี่ยวกับ อาชญากรรม ผลการวิจัยพบว่าตำรวจต้องมีความรู้ในหน้าที่ที่ดีเพราะประชาชนมักจะเพ่งเล็งสนใจ ในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์อะไรเมื่อตำรวจเข้าไปดำเนินการ ประชาชนมักจะเข้ามาดูการปฏิบัติงานของตำรวจ ฉะนั้นการที่ตำรวจจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง ถูกต้องและเกิดผลดีจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมทั้งความรู้ในหน้าที่ราชการและความรู้อื่น ๆ ให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

พล.ต.ต. ประชา พรหมนอก (2529) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบด้านสังคมต่อชุมชน จากบทบาทการพัฒนาสังคมของกองบังคับการตำรวจภูธร 6 ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการพัฒนาในพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยในด้านป้องกันอาชญากรรมพบว่าหมู่บ้านครึ่งหนึ่งและกว่าหนึ่งในสี่มีระดับการเปลี่ยนแปลงด้านการเตรียมการรักษาความปลอดภัยและ ป้องกันอาชญากรรมในระดับเปลี่ยนแปลงมากและพัฒนาเต็มรูปแบบ มีหมู่บ้านที่เปลี่ยนระดับปานกลาง ประเภทต่าง ๆ นั้น หมู่บ้านส่วนใหญ่จะปลอดภัยอาชญากรรม คือไม่มีอาชญากรรมถึงร้อยละ 86.7 นั้น คือชุมชนหรือหมู่บ้านที่มีโครงการพัฒนามีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตในทางที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการเตรียม การรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอาชญากรรม

พ.ต.อ. ประกิจ เปรมกิตติ (2519) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของตำรวจนครบาล ระดับสถานีตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการทำงานที่ดีย่อมมีส่วนเสริมสร้างสุขภาพพลานามัยของ ผู้ปฏิบัติรวมถึงขวัญตลอดจนสมรรถภาพในการทำงานอันจะเป็นผลสนับสนุนส่วนหนึ่ง ในกองบัญชาการ ตำรวจนครบาลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการปรับปรุงสมรรถภาพของการปฏิบัติ ตำรวจจึงน่าจะได้นำพิจารณาถึงการให้การสนับสนุนด้านการทำงานของตำรวจอยู่เสมอ

ร.ต.อ. วิรัตน์ ราชณรงค์ (2521) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยบางประการ ที่เป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าพนักงานตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์สูง

และเข้มแข็ง การปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เช่น งานออกตรวจท้องที่ งานสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด และงานบริการประชาชน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละวันเกินกว่า 8 ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนน้อยที่ยังขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับอิทธิพลของพ่อค้าและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น การฆ่ากันตายยังมีมากเพราะการแก้แค้นและขัดผลประโยชน์เป็นส่วนตัว ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ มีส่วนน้อยไม่ให้ความร่วมมือเพราะเกรงว่าตนเองจะไม่ปลอดภัยประชาชนกับการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือ เจ้าพนักงานตำรวจได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่มากเท่าใดแล้ว ก็ยิ่งจะช่วยให้การสนับสนุนงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างเข้มแข็งและได้ผลดีมากเท่านั้น นอกจากนี้แล้วหากมิได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติงานแล้วจะเป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้วย ทรัพยากรในด้านการบริหารยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น อาวุธปืนที่ทันสมัย เครื่องมือสื่อสารและยานพาหนะ เป็นต้น ด้านเศรษฐกิจ เงินเดือนน้อยไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว ต้องเป็นหนี้สินสวัสดิการต่าง ๆ เช่น เบี้ยเลี้ยงค่าพาหนะ บ้านพัก การบำรุงขวัญยังไม่เหมาะสมกับภารกิจและการดำรงชีพ

ร.ต.ต.จิตเจริญ เวลาดี (2522) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่าแม้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอายุราชการมาก ๆ รับราชการมานานมีทัศนคติในปัญหาของการปฏิบัติงานที่ตื้นเขินกว่าแต่ก็สามารถปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อายุราชการน้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีการศึกษาสูงขึ้นกลับปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ผลน้อยเพราะเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เพิ่งเข้ารับราชการ การมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า

ร.ต.อ.ศุภวุฒิ สังข์อ่อง (2522) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญของตำรวจระดับผู้บังคับหมวดในสถาบันศึกษาของกรมตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าขวัญไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยความรู้สึกของคนเกี่ยวกับความเพียงพอของรายได้แต่อย่างใด แต่ความรู้สึกของคนเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้า ศักดิ์ศรีของอาชีพ เพื่อนร่วมงานและ โอกาสที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถมีความสัมพันธ์กับขวัญทั้งสิ้น

ร.ต.อ. สุกุล แสงแก้ว (2523) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในงานของตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่าตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาล

มีความพึงพอใจในงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้สึกพึงพอใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของคนทำงานอยู่ในระดับสูงสุด และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของการทำงานอยู่ในระดับต่ำสุด

พ.ต.อ.สมเกียรติ พ่วงทรัพย์ (2526) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ภาพในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่การมีส่วนร่วมของประชาชน การได้รับความร่วมมือกับตำรวจหน่วยอื่น การได้รับการสนับสนุนการทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน และประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนปัจจัยการใช้ประโยชน์จากวิทยากรตำรวจและการฝึกอบรมแผนใหม่ในการทำงานนั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการปฏิบัติหน้าที่

พ.ต.อ.วาทิน คำทรงศรี (2528) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนของ รองสารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์และผลการเรียนผลการฝึกประสบการณ์ และสภาพาสสมรสแตกต่างกันมีผลทำให้การปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผู้ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีผลการฝึกประสบการณ์มากจะมีผลต่อการปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนดีกว่าผู้ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและมีผลการฝึกประสบการณ์น้อย

พ.ต.ท.บ้านาญ บำรุงรส (2534) ได้ศึกษาเรื่องขวัญกำลังใจของตำรวจภูธรในจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตำรวจชั้นสัญญาบัตรและกลุ่มชั้นประทวนมีสภาพขวัญกำลังใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางสำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการตำรวจในจังหวัดเลยสูงไปห้าตัว 5 อันดับคือ (1) การปกครองบังคับบัญชาของหัวหน้าหน่วย (2) ผลตอบแทนตัวเงินเดือนและค่าจ้าง (3) สวัสดิการในหน่วยงาน (4) ความก้าวหน้าในตำแหน่ง และ (5) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

พ.ต.ท.ชลอศักดิ์ อาษา (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตำแหน่งสารวัตรในสถานีตำรวจภูธร สังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร 6 โดยมีวัตถุประสงค์จะศึกษาถึง สภาพขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตำแหน่งสารวัตร ในสถานีตำรวจภูธร สังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร 6 และศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งสารวัตรในสถานีตำรวจ สังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร 6 มีสภาพขวัญกำลังใจอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

ขวัญและกำลังใจมีเรื่องลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน สถานที่ดำรงที่อยู่ปฏิบัติงาน ศักดิ์ศรีอาชีพ โอกาสก้าวหน้า ความเพียงพอของรายได้ สวัสดิการในหน่วยงาน และความยุติธรรมในหน่วยงาน

พ.ต.ท.ศักดิ์ เตชะเกรียงไกร (2535) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่สืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรในสถานีดำรวจภูธร สังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร 6 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงเรียงตามลำดับดังนี้คือปัจจัยด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวน ด้านภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ และด้านการฝึกอบรมด้านการสืบสวนปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้คือปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์จากวิทยาการตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ และการได้รับความสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่

พ.ต.อ.เอกชัย ทิวถนอม (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเมืองกับเขตชนบทของจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตเมืองและเขตชนบทนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตเมืองและเขตชนบทมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสืบเนื่องมาจากกำลังพลน้อย ขาดแคลนงบประมาณ เจ้าหน้าที่ตำรวจขาดความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ขาดความร่วมมือจากประชาชน พนักงานสอบสวนไม่ให้ความเป็นธรรมและแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

จากการศึกษาเอกสารทั้งหมดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาระหน้าที่การปฏิบัติงานของตำรวจจะส่งผลต่อความสงบสุขเรียบร้อยของบ้านเมือง และนำความสงบสุขมาสู่ประชาชน แต่ภาระหน้าที่เหล่านั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน มีความพึงพอใจหรือมีความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นนำมาสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้